

Abonamente pentru anul 1908:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 30 fr., pe trei luni 15 fr.
 M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrația. Piața mare târgului Inului Nr. 30. etajul I.
 Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dunsul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

De cauză sfîntilor sărbători ale Crăciunului, ziarul nu va apărea pînă Luni sara.

Crăciunul.

Suntem iarăși în ajunul Crăciunului, când toți alegem la vetrele părinți, spre a afla aici mîngăere, și a arde din tainica și liniștită atmosferă, ce le încunjură, nou curag pentru iuptele vieții. Sunt zile dreguere sufletească pentru mic și mare. Și dacă simțim trebuința unei tulerii interioare în cercurile restrăse ale familiilor, o simțim astăzi înțit, ba înțecit mai mult în sînul trei familii a națiunii noastre, care n'odată n'a avut lipsă așa de urgente ajutorul fiilor ei ca acum.

Al ce trece ne face impresiuni adînci. inima fiecărui Român de bine s' deșteptat convingerea, că mari și extraordinare pericole amenință țara noastră desvătărea națiunii noastre această convingere este însoțită de conștiința, că pericolul cel mai mare nu vine din afară, ci vine din păcatele noastre, din egoismul și neînțelegerile ce ne destramă și slăbesc.

Am avut în decursul anului această bucuria și satisfacțiunea suferență, de a vedea manifestându-se în putere cel mai curat și sfînt entuziasm pentru cauza neamului nostru, cu ocazia aniversării de zece-zece de ani de la înființarea „Gazetei Transilvaniei“. De sigur că nu numai recunoștința pentru ceea ce a prestat această foaie în serviciul națiunii române și a patriei, ci și în lângă aceasta și conștiința despre cele grave ce le străbatem a făcut, la manifestarea de care vorbim, să se ridice și să se țină la un nivel atât de înalt.

E o dovadă nerăsturnabilă a acestuia, că cu toate relele și neajunsurile, ce am trebuit să le suferim timp de mai multe decenii, de când suntem constrînși la cea mai extremă rezistență pentru apărarea limbii și naționalității noastre, e viață conștiință națională în sînul poporului nostru și că nu ne-ar lipsi deci capitalul moral, dacă bunul destin ne-ar ajuta să putem ajunge odată la realizarea interioară mult dorită.

Nu e lucru puțin, ca un popor să se ridice cu atâtea lipsuri și neajunsuri să fie condamnat a sta în opoziție aproape o jumătate de veac. Ce opozițiune? Când am trăit un stat în adevăr constituțional de drept, n'ar fi așa de extraordinar acest lucru, dar noi românii nu putem să vorbim de o stare normală de opozițiune, fiindcă din capul locului am fost exchiși din cadrele constituției ca popor, și, precum au fost procedee de presă și politice, am fost combătuți de-a dreptul ca țări străine fără de patrie și cu mâini înversunați ai țării.

Nu vor adversarii noștri să aducă ca să fim tratați ca un popor

și partid național, stînd pe baze normale constituționale, fiindcă atunci ar trebui să recunoască îndreptățirea ce-o avem ca cetățeni ai aceluiași stat și libertatea constituțională de care am trebui să ne bucurăm în mod egal. Și totuși se mai miră încă unii și alții dintre deputații naționaliști din dietă, că și astăzi majoritatea din dietă nu vrea să recunoască nici măcar partidul naționalist ce l'au format ei acolo. Dar ce s'ar fi ales din ei dacă ar fi fost tratați numai a zecea parte așa cum a fost tratat partidul național român?

Un an de zile a durat cunoscuta „luptă națională“ sub guvernul Fejervary și dacă mai dura uumai câteva luni acest regim, care era aspru, însă nici pe departe nu trata cu opoziția kossuthistă așa cum tratează ea azi cu Românii, atunci opoziția aceea grozavă n'ar mai fi ajuns niciodată la cărmă și în situația de a rezolva probleme mari, ca cestiunea militară, reforma electorală etc.

Avem noi Românii încă un capital mare moral și multă tărie a conștiinței noastre naționale, dacă am putut să rezistăm pînă acuma și așa cum am rezistat. Ceea ce ne lipsește, este energia de a dovedi această tărie în orașă față cu adversarii noștri și cu toată lumea. Un moment îmbucurător rămîne deci pentru noi convingerea și conștiința ce s'a manifestat atât de strălucit în anul acesta, că e timpul suprem, ca să ne reculegem forțele de cari dispunem, grupându-ne în jurul steagului principiilor sănătoase ale luptei noastre naționale, fără a lăsa să fim opăciți de cei egoiști și slabi de ânger.

Să ne facem datoria și să fim cu inima la loc! Atunci toate se vor schimba spre bine.

Sărbători fericite!

La fondul jubilar al „Gazetei“

au mai contribuit:

Doamna *Elena C. Căciulă*, din *Huedin* suma de 3 (trei) coroane.

D-l *Alexiu Hodis*, proprietar în *Mintihul Gherlei* pelângă felicitări calduloase trimite 2 (două) coroane.

D-l *Ioan Suci*, din *Pittsburg*, (America de Nord) 2 (două) coroane.

Revista politică.

Situațiunea interioară a Ungariei se prezintă de câteva zile în *culori foarte posomorâte*. Carul guvernului coalitionist pare că s'a înămolit și în fiecare clipă se poate ivi o criză, care e în stare să rupă capul stăpînirii de astăzi. Aproape toate foile maghiare și mai ales foile opoziționale zugrăvesc în culori foarte negre situația și atacă guvernul, despre care spun că a purtat de nas miile de alegători, făcând o politică nesinceră și minciunoasă, care acum se răsună amar.

Mai ales două lucruri au produs această stare critică: *cestiunea băncii*

de sine stătătoare ungare și cestiunea concesiunilor militare. Duminică, s'a ținut în Budapesta un mare sfat al miniștrilor ungari, care s'a ocupat cu aceste cestiuni, iar de alaltăeri se află în Viena ministrul Wekerle, ca să încerce delaturarea piedecilor, ce se pun în cale rezolvării mulțumitoare a cestiunilor amintite.

Toți se întreabă: va succede oare să se rezolve cestiunea băncii astfel ca să se împace și capra și varza? Se va putea ajunge la o înțelegere cu cei din Austria, care înțelegere să mulțumească și pe Kossuth și pe oamenii săi? Se vor putea aranja cestiunile militare astfel, ca să se împace și „națiunea“ maghiară și să nu se știrbească nici unitatea armatei?

Dacă ministrul Wekerle va aduce vești bune, norii grei poate se vor împrăștia, dacă însă nu, atunci ne putem aștepta în curînd la o criză de guvern și la spargerea coalitiei, în sînul careia domnește deja de vreme mai îndelungată o mare fierbere și nemulțumire.

După discursul ce l'a ținut ministrul de externe rusesc Isvolsky în Duma din Petersburg, părea că s'au mai liniștit valurile agitate ale politicii balcanice. Deodată însă ele au fost iarăși mult turburate prin *atitudinea Skupștinei și a guvernului sârbesc*. În ședința de Sămbătă a Skupștinei a vorbit ministrul de externe sârbesc *Milovanovic*, răspunzând la o interpelare, în care a fost întrebat guvernul: ce a făcut pentru poporul sârbesc. A pledat pentru autonomia Bosniei și dacă a asigurat participarea Serbiei la conferința puterilor?

Milovanovic, după ce a vorbit de alianța sârbo-muntenegreană, a zis în discursul său între altele: „Trebuie să ne apărăm în contra Austro-Ungariei, să împedecăm înaintarea ei spre marea Egeică Austro-Ungaria nu mai trebuie să fie stat balcanic. Granița între ea și Balcani trebuie să rămână Sava și Dunărea. Situațiunea creată prin tractatul din Berlin poate fi îmbunătățită numai dacă Bosnia și Herțegovina vor căpăta autonomie, fiind puse sub controlul Europei“.

Vorbirea ministrului de externe a fost viu aplaudată. Skupștina a votat o moțiune, în care se zice:

„Skupștina mulțamește cordial Rusiei, Angliei, Italiei și Franței, pentru simpatiile cari rees din dreptatea cauzei sârbe și din solidaritatea de interese. Skupștina așteaptă dela aceste puteri, și mai ales dela Rusia, și un sprijin material. Se așteaptă din partea guvernului sârb să ia toate măsurile pentru a asigura o deplină independență politică și economică a Serbiei și Muntenegrului cu ocaziunea revidării tratatului de Berlin. Skupștina este convinsă că aceasta nu se va putea obține decât numai când Bosnia va avea o pozițiune internațională de principat tributar sub suveranitatea sul tanului și garanția marilor puteri, iar comunicațiunea teritorială dintre Serbia și Muntenegru prin Bosnia să fie asigurată.“

Atitudinea Skupștinei și a guvernului sârbesc a făcut la Viena o

impresiune foarte rea. În urma vorbirei lui Milovanovic a devenit greu pentru monarchie să păstreze și de aci încolo tactica sa de răbdare și de indulgență. „Fremdenblatt“ organul lui Aerenthal a scris, că cuvîntarea ministrului Milovanovic arată un fel de dușmănie în contra Austro-Ungariei. Cabinetul din Viena s'a și decis de a face un pas serios în urma acestei vorbiri provocătoare.

Ministrul de externe br. Aerenthal a dat ambasadorului austro-ungar din Belgrad, conte Forgach, în sarcinarea de a interpela pe ministrul sârbesc Milovanovic cu privire la un pasagiu din vorbirea sa, în care a zis, că primul pas, ce l'a făcut Austro-Ungaria în Balcani, a constat din aceea, că a făcut *scravi din poporul celor două țări sârbești*. Contele Forgach avea să întrebe pe Dr. Milovanovic, dacă această expresiune se află cuprinsă în raportul ședinței Skupștinei. Dela răspunsul, ce-l va primi Forgach, va atârna, dacă guvernul austro-ungar va mai face, sau nu vr'un pas. O telegramă din Viena spune, că acest pas ar fi, că se vor rupe relațiile diplomatice cu Serbia și ambasadorul Forgach va primi însărcinarea, să părăsească Belgradul.

Correspondentul din Constantinopol al ziarului „Magyar Hirlap“ comunică după cele mai bune informațiuni, că toți ambasadorii din Constantinopol, afară de cel german, fac tot posibilul, ca *înțelegerea dintre Austro-Ungaria și Turcia să întârzieze cât mai mult*. Motivele acestei purtări sunt, că fiecare putere vrea să tragă foloase pentru industria și comerțul ei din boicotul contra Austro-Ungariei. Ministrul Aehrenthal și ambasadorul Pallavicini se trudesec în zadar ca să înceteze mișcarea de boicot, căci în dosul ei stau Anglia, Italia și Rusia.

De altă parte ziarul „Norddeutsche Allg. Zeitung“ publică următoarea notă oficială: Intre Germania și Austria există o înțelegere definitivă, ce nu o va putea modifica nici un eveniment politic de ori-ce natură ar fi el. Germania e hotărâtă să nu abandoneze monarchia aliată chiar în cele mai grele împrejurări.

Zilele acestea vor avea loc la ministerul comun de finanțe din Viena consilii, cari se vor ocupa cu diferitele proiecte, privitoare la *proiectele interne ale Bosniei și Herțegovinei*. Ministrul Burian a elaborat mai multe proiecte, care se referă la crearea unui parlament și la introducerea unei administrații și justiții corecte. După terminarea lor, proiectele vor fi trimise ambelor guverne. În capul provincii va fi un funcționar politic cu o situațiune asemănătoare cu a Banului Croației. Se va elabora un proiect special pentru organizarea corpurilor legiuitoare, pentru fixarea și ținerea alegerilor.

Serbarea Popasu.

Braşov, în ajunul Crăciunului 1908.

Implinindu-se Sâmbătă în 20 Dec. v. 100 de ani dela naşterea fericitului *Ioan Popasu*, protopopul de odinioară al Braşovului, iar mai târziu episcop al Caransebeşului, Românii din Braşov şi îndeosebi comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae şi corpul profesoral al şcoalelor române din Braşov au ţinut să serbeze această aniversare în mod demn de memoria acestui distins fiu al Braşovului şi vrednic apostol al neamului românesc.

Sâmbătă seara edificiul gimnaziului — la a cărui zidire şi înălţare fericitul *Popasu* a lucrat prin cuvântul său înflăcărat şi prin faptele sale pline de jertfă, alături de alţi distinşi fii ai neamului nostru, — a fost iluminat, iar în sala festivă s'a ţinut o frumoasă serbare şcolară comemorativă, la care a cântat corul mixt al bisericii Sf. Nicolae şi distinsul nostru profesor *Andrei Bârseanu* a ţinut o cuvântare sărbătorească, în care a preamărit memoria fericitului *Ioan Popasu*.

Duminecă a rostit în biserica Sf. Nicolae protopopul *Voina* o predică ocazională, în care a vorbit despre dragostea cea mare a neuitatului *Popasu* faţă de poporul din *Scheiu*. După vorbire s'a oficiat un parastas, iar după parastas s'a făcut o slujbă la bradul lui *Popasu*. Constatăm cu plăcere, că la toate serbările au luat parte un public numeros din toate straturile societăţii române, membrele comitetelor reuniunii femeilor române din Braşov şi a reuniunii pentru ajutarea văduvelor sărace şi membrii corpurilor didactice.

Duminecă după amiază s'a făcut împărţirea hainelor între şcolarii şi elevele sărace dela şcoalele noastre. Despre această frumoasă şi înălţătoare serbare, raportăm următoarele:

Serbarea împărţirii hainelor.

La orele 2 după amiază un public numeros împreună cu părinţii copiilor, cari aveau să fie împărţiţi cu daruri în haine şi încălziminte, s'a întrunit în sala festivă a gimnaziului. În fruntea sălii ocupaseră loc membrii comitetului parohial al bisericii Sf. Nicolae, numeroşi membri ai eforiei şi delegaţiunilor şcolare, comitetul Reuniunii femeilor române în frunte cu d-na *presidentă Maria B. Baiulescu* şi membrii corpului profesoral în frunte cu directorul *V. Oniţu*. Elevii şi elevele şcoalelor erau postaji în clasele de lângă sala festivă sub conducerea d-lor învăţători.

Festivitatea a fost deschisă printr-o frumoasă colindă în trei voci, cântată cu multă precizie de corul elevilor şcoalelor primare sub conducerea d-lui *Inv. N. Stoicovici*. Incetând aplauzele la adresa micilor corişti şi a abilului lor conducător d-na *Maria B. Baiulescu* a rostit următoarea vorbire:

»Astăzi biserica a celebrat un parastas pentru sufletul fericitului Arhierou *Ioan Popasu*.

Se serbează ziua memorabilă de o sută de ani dela naşterea unui vrednic fiu al oraşului nostru, a distinsului Român, marelui protopop al Braşovului, *Ioan Popasu*, care cu duhul său luminat, cu inima sa caldă şi cu sentimentele sale nobile, a ştiut să însuflă pe Românii din Braşov la fapte mari, ridicând astfel frumoase monumente culturale pentru neamul lor.

Reuniunea femeilor române se asociază cu biserica şi ia parte cu adâncă pietate la această serbare solemnă. Cu atât mai vărtos, că şi această Reuniune a luat înfiinţarea sa, tot în această perioadă de înflorire culturală a Românilor din Braşov, iar *Ioan Popasu* a fost unul din acei bărbaţi luminaţi, care cu cuvânt viu a propovădit această idee şi a conlucrat la înfiinţarea ei.

Nu putem încheia mai demn această solemnitate decât, după cum se cuvine în legea noastră strămoşască, cu un act de binefacere împărţind darurile noastre de Crăciun între copiii săraci.

Şi inimile noastre se umple de bucurie, cunoscând roadele îmbelşugate, ce e culegem astăzi de pe ogoarele destelinite odinioară, cu multă trudă, cu multă

greutate şi cu multă osteneală de vrednicul păstor sufletesc, *Ioan Popasu*.

Fie-i memoria în veci binecuvântată, căci sufletul său odihneşte în pacea şi seninătatea faptelor sale bune, de-a dreapta Tatălui ceresc.

Copii! rugaţi-vă la Dumnezeu pentru sufletul acestui mare binefăcător! Mulţumiţi lui Dumnezeu şi rugaţi-vă şi pentru binefăcătorii voştri de astăzi, cari cu rară bunăvoinţă, cu dragostea inimei şi cu prevenire au răspuns la apelul nostru, trimiţându-ne ajutorul lor, pentru ca să vă putem face această bucurie, de sfinţele sărbători ale Naşterii Domnului, când scris este ca fiecare să se bucure, săracul ca şi bogatul.

În numele vostru, în numele inimilor voastre curate şi nevinovate, exprimăm tuturor donatorilor cea mai adâncă mulţumită şi vă urez tuturor sărbători fericite!

Frumosul discurs al d-nei *Baiulescu* a fost primit cu vii aplauze.

Făcându-se linişte părintele *Dr. V. Saftu*, preşedintele comitetului parohial al bisericii Sf. Nicolae, a rostit următorul discurs:

Dragii mei Braşoveni!

I.

Nu cu glas de psalm, nu cu trîmbiţe ferecate şi cu glas de trîmbiţă de corn, ca psalmistul *David*, mă urc eu în acest loc de învăţătură, ci cu inima plină de jale şi de suferinţă, ca să Vă întreb:

»Cine va da capului meu apă şi ochilor mei isvoară de lacrimi; şi voi plânge pe poporul meu acesta ziua şi noaptea.

Jeremia 9, 1.

Ce folos, că amvoanele bisericilor noastre strălucesc de poleială aurită, dacă ele sunt în totdeauna pline de praf, mute şi reci?

Ce folos, că în podişorul bisericii sf. Nicolae, *Dumineca* şi sărbătoarea, cântă corul cu neîntrecută măiestrie şi înţelegere *Împăratului Dumnezeu*, dacă din atâta *popor* abia vezi 30—40 inşi, iar dintre *inteligentii cărţurari* abia vezi 2—3, în biserică?

Ce folos, că de cinci ani, de când este la putere comitetul de astăzi al bisericii Sf. Nicolae: s'a cumpărat casa fostului protopop *I. Petric*, jocuri în *Poiană*, s'au făcut reparaturi şi clădiri noi, fără de cari nu se putea, pe la casele parohiale, pe la stupina de lângă Braşov, sub neîntrecută supraveghere a harnicului nostru econom *Andrei Lupan* şi pe la moşile din *România* ale bisericii, în sumă totală de *8431372*, adică opt zeci şi patru mii trei sute treisprezece cor. 72 bani, dacă tot mai sunt în parohie oameni, cari au şi ochi şi urechi, văd şi aud şi tot nu creau să înţeleagă, că fără de acestea biserica nu putea încaşa arinzile de astăzi ale moşilor, cari faţă cu cele din trecut în 9 ani de zile — timpul de arindă — le întrec cu *255,132 lei*, adică două sute cincizeci şi cinci de mii o sută treizeci şi doi lei.

Ce folos, că cu toată această mare cheltuială, comitetul parohial şi epitropia de astăzi a bisericii Sf. Nicolae, cu grea trudă şi osteneală a adunat creiţărul cu creiţăruş s'a făcut suma de cor. *110,787-33* adică opt zeci şi şapte mii şapte sute opt zeci şi şapte coroane 33 bani, care e depusă la banca »*Albina*« din Braşov, dacă tot se mai găsesc oameni, cari ştiu, că acum 5 ani am găsit în casa bisericii numai sumuliţa de cor. *18,782-48* adică opt spre zece mii şapte sute opt zeci şi două cor. 48 bani şi tot nu recunosc adevărul şi munca comitetului de astăzi?

Ce folos, că epitropul nostru, vrednicul *Vasile Muntean-Iuloiu*, după multe binefaceri pe la alte biserici, îndemnat de evlavia lui şi numai pentru că a văzut dreptatea şi cin-tea, cu care se administrează biserica Sf. Nicolae, a dăruit bisericii noastre o grădină, care a cumpărat-o cu *6800* (şase mii opt sute) coroane, dacă tot se mai găsesc oameni, cari să-l ocărăscă?

Ce folos, că fericitul în Domnul *Andrei Buntoiu*, fruntaş al parohiei noastre, numai după ce şi numai pentru că au ajuns la putere *Eforia* şi *Delegaţiunile de astăzi*, a făcut şcoalelor noastre frumoasa fundaţie în sumă de aproximativ *110.000* adică o sută zece mii coroane, dacă tot s'au găsit oameni, cari să îndemne pe un presupus moştenitor, să facă şcoalelor proces de moştenire, pe care însă tot el l'a pierdut cu desăvârşire la toate judecătoriile?

Ce folos, că inspectorii ministerului nostru de instrucţie recunosc, că şcoalele noastre sunt dintre cele mai bune?

Ce folos, că biserica Sf. Nicolae a

urcat ajutorul şcoalelor cu *coroane 25000* (două zeci şi cinci de mii) pe fiecare an?

Ce folos, că universitatea săsească din Sibiu, la energica şi laudabila stăruinţă a d-lui *Dr. Liviu de Lemenyi*, a votat şi dă şcoalelor noastre începând cu 1 Ianuarie 1908 frumoasa sumă de *24,000* (două zeci şi patru mii) coroane pe fiecare an, dacă în însuş lăcaşul lui *D-zeu*, în biserica Sf. Nicolae, sunt huiduiţi şi batjocuriţi de unii dintre parochienii noştri profesorii şi învăţătorii copiilor noştri?

Ce folos, că *Eforia* şi *Delegaţiunile* de astăzi au luat măsuri, să reparaie radical şcoala noastră comercială, dacă un zelos şi activ profesor dela şcoala noastră comercială nu îndrăzneşte să se mai întoarcă la postul său de teama, ca să nu fie bătut de unii părinţi ai şcolărilor nesilitorii?

Ce folos, că vechiul comitet a cheltuit în anul 1903 pentru îmbrăcămintea şi încălzirea şcolărilor şi şcolăriţelor sărace din *Scheiu* nostru suma de coroane *2108-22* adică două mii o sută opt cor. 22 bani, iar epitropia şi comitetul de astăzi al bisericii Sf. Nicolae cheltuieşte în anul acesta suma de cor. *304176* adică trei mii patru zeci şi una cor. 76 bani, deci cu *933-54* cor. adică nouă sute trei zeci şi trei cor. 54 bani mai mult, dacă unii dintre taţii şi unele dintre mamele copiilor şi copilelor îmbrăcate şi încălzite, acum numai decât coborîndu-se pe treptele şcoalelor blastămă, că nu li s'a dat din destul?

Ce folos, că de 5 ani de zile încoace averea bisericii şi a şcoalelor noastre, creşte şi înfloieşte, dacă noi, Românii braşoveni, ne elevim, ne batjocurim, ne pîrim pe la judecăţi şi ne certăm mai amar decât oamenii cei mai de rând?

II.

De ce staţi atât de trişti şi de îngânduraţi în faţa acestei icoane drepte, limpezi şi adevărate?!

Nu vedeţi voi, cum s'apropie tot mai tare cetele ingereşti?!

N'auziţi voi cât de jalnic şi îndurerat răsună corul falnicilor cheruvimi?!

Cine e în fruntea lor?

El este! Măndrul lor conducător, nobilul suflet al fericitului *Ioan Popasu*!

Tăceţi mulcom, căci vrea să ne grăiască:

Iubiţii mei Braşoveni,

leri s'au împlinit tocmai o sută de ani, de când m'am născut eu în Braşov.

Cât am trăit pe pământ, eu n'am împărţit pe Românii mei, cari ca fii de împărat sunt şi vor fi fraţi de unul şi acelaşi sânge, în două tabere vrăjmaşe, pentru că unii s'au născut în *Scheiu* şi alţii afară din *Scheiu*. Nu e vinovat nici un Român pentru locul, în care s'a născut.

De când m'a chemat la sine Tatăl ceresc, am urmărit cu mare băgare de seamă viaţa voastră. Uneori mi s'a umplut inima de bucurie, alteori mi s'a coplesit de întristare. Nici odată însă n'am fost atât de năcăjit şi amărât ca în zilele din urmă.

Voi, unele dintre femei, aţi început, să vă părăsiţi frumosul vostru port naţional strămoşesc şi să vă daţi blăstămatului *lux străin*, care vă duce la săpă de lemn şi vă împinge şi la păcate ruşinoase.

Voi, unii dintre bărbaţi, v'aţi dat *beţiei de rachiu*, care sugă şi măduva din voi şi vă face, să vă pierdeţi cu desăvârşire cinstea şi omenia.

Voi, bărbaţii cărţurari, în loc să vă iubiţi unul pe altul, şi să daţi pildă bună poporului, vă duşmăniţi şi vă certaţi, de mi s'a acrit sufletul.

Destul am răbdat

Acum trebuie să vă poruncesc:

Voi, preoţii bisericii sf. Nicolae, să fiţi lumina parohienilor voştri, ca văzând faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl nostru cel din ceriuri. După ce aţi împlinit pe deplin această de căpetenie învăţătură, călcaţi-vă pe inimă! E ruşine, ca voi, cari ori de câte ori slujiţi sobor, ziceţi: »*Cristos este în mijlocul nostru*«, să nu vă aveţi bine unul cu altul!... Împăcaţi-vă!

Voi, profesorii şi învăţătorii şcoalelor mele, pe cari mai mult i-am iubit şi îmbrăţişat, cât am fost pe pământ, luaţi pildă dela preoţii voştri, călcaţi-vă pe inimă şi vă împăcaţi, pentru că dragostea creştinească este singurul fundament solid al ori-cărei creşteri!

Astfel preoţi, prohvăţat proprietari, medici, negmeseri etc. daţi-vă mâna unul cu uniţi în cugete şi simţiri!

Apoi, ca conducători ai popului, într'un glas şi o singurătate cu drag de soartea lui; cu cu toată puterea *lux* şi *beţia* şi în sufletele oamenilor voştri *omuncii*, economiei, al cinstei şi alii!

Să nu uitaţi nici oca mai sus decât viaţa voastră şti biserice şi a şcoalelor voastre, la r întemeiere şi eu am lucrat.

Strângeţi-vă cu călcare unu ca unul în jurul lor: *Lra puternice dintre voi este cea mai tamă contra tuturor primejdilor!*

Fiţi cu mare băgareeamă, şi la cărmuirea bisericilor şi a şcol voastre alegeţi-vă *absolut numai ai pricepuţi, cinstiţi şi de omenie*, cari v da garanţia, că averea celor mai ipe odoadă, cari le aveţi, în totdeauna să crească şi să înflorească!

Tot, cel ce-şi va mădegetele cu averea *Sionului* vostru, o vfi din neam în răsneam, pentru că scris e:

Cei ce vor urî *Sion* Ruşinase-vor dela *Doal*!

III.

Nu te duce, suflet no, răni între noi, pentru că sfinţele tale vorbe fapte s'a se facă!!!

Discursul părintelui *Dr. Saftu*, predat cu vervă oratorică şi rostirescat la auzul tuturor, a produs o viaţă impresiune în mijlocul ascultătorilor, care a manifestat la încheierea discursului prin puternice aplauze la adresa oratorului.

După esecutarea unei rujiuni frumoase din partea corului elevilor, s'a început împărţirea hainelor. Din partea reuniunii femeilor române au fost dăruite 20 fetiţe sărace cu haine, iar din partea bisericii Sf. Nicolae 300 băieţi şi fete cu cizme şi flanelle. La eşirea din sala festivă fiecare parochian şi elev a primit câte un chip al neuitatului episcop *Ioan Popasu*.

Cu această serbare umanitară s'a terminat şirul frumoaselor festivităţi aranjate în amintirea fericitului *Ioan Popasu*.

Un glas către cetitorii ziarelor!

20 Decembrie v. 1908.

On. Redacţiune! În nr. 252 al »*Gazetei*« aţi publicat un articol de fond de-o însemnătate foarte mare intitulat: »*De ce ne merge asa de rău?*« în care arătaţi că noi Românii ar trebui să luptăm în contra inimicilor interni şi »*să facem rânduială în casa proprie*«, pentru că numai astfel uniţi vom putea purta cu deplin succes lupta noastră naţională. M'am gândit cu deădănsul la cuprinsul aceluia articol şi m'am convins din experienţă proprie despre adevărul constatăreii d-voastră. Întru adevăr noi nu facem rânduială în casa noastră, ci primim acolo multă »*poloniadă*«.

Aşa spre pildă se amintesc de un lucru. Mulţi cărţurari de ai noştri, mai ales învăţători şi notari, primesc în casele lor lectură venincasă a ziarelor mercenare ale guvernului: »*Ungaria*«, »*Lumină*« şi »*Serbianul*«. Fîind susţinute cu subvenţiuni dela guvern aceste zăre se împart gratuit, »*bonaţi*« abia cred să aibă.

Cât de infectă este slova acestor foi s'a putut convinge ori cine a luat în mână vre-un număr din ele. Le scriu în limbă românească oameni, cari mai bine nu ar fi cunoscuţi. Ele atacă faţis şi cu obrăznicie cele mai sfinţite drepturi ale noastre ponegrisc activitatea şi lupta ideală a celor buni Români şi ţinuta presei noastre independente. Sunt condeie simbrăşe!

Pentru ce primesc mulţi Români ace foi în casele lor? Sunt sigur, că nu semn de alerinţă. Unii mai ales învăţat vreau să se însinue prin această înan organelor statului, alţii, cei mai mulţi primesc fiindcă li-se dau gratuit, »*ca abă hartie*«.

Dar toţi aceia cari lasă să intre casa lor astfel de foi nu-şi dau seamă ce face fac. Mă mir mult cum nu le neşte simţul lor scrisul părtos al acei foi şi cum le rabdă pe masa lor. Ace nu-s conştiinţe de sine ca Români. Căci ş fapta lor dau numai prilegiu scribilor tii, ca să poată vorbi în numele »*moderatice*« şi să zică »*aderenţii*« noştri ca să se poată prelăce a crede că nu rul partizanilor lor e în creştere. Aşa exemplu, »*Ungaria*« din »*Kolozsvar*«, zice despre sine, că a trăit »*cu cinste*« bine de un an, acum după ce a ajuns

O primească aproape 4000 de cetitori (?) despre care se susține că li s'aproabă pașii cere dela această să o aboneze cel puțin eu prețul de jumătate. Astfel vrea să se vâre pe încetul în casele românești.

Iar stăpânii acestor slugi văzând cum și cu ce se laudă ele, se vor crede în drept să s'ie luptătorilor noștri naționali cuvintele din articolul amintit al «Gazetei»: »Puteți voi striga cât vreți, căci noi avem vreme să așteptăm până când dezertorii și rățaciții voștri de azi vor deveni legiuni. Vezi bine că ei se amăgesc pe sine când o s'ie aceasta și eu nu mă tem că guvernarea noastră vor ajunge la vreun rezultat eu simbrilașii lor și nu de aceea am scris ștrele acestea.

Răul îl văd eu aici: Prin faptul că mulți dintre noi primesc foile plătite ale guvernului, ce li se trimit gratuit, le dau privilegiu aceluia să vorbească în numele unui partid inexistent moderat și să se umfle în pene seducând opinia publică. Astfel de foi este sub demnitatea noastră a le primi în casă. Să-i lăsam singuri, să vedem cine sunt. Răposata «Erdéyi Hir-lap» puțin o ceteau, dar iată că «Ungaria» care li ține locul o primește mulți dintre Români. Dacă cineva crede că e așa de sărac încât nu-și poate abona o foaie bună românească, atunci mai bine să nu cetească nimic, decât să adăpostească bu-rulenii veninoase în casele lor.

Să sprînjim presa noastră națională în lupta ei nobilă și plină de abnegație! Iar dacă spre durerea noastră avem între noi câteva suflete rățacite, pe acești oameni să-i lăsam în plata Domnului, după ce nu vreau să se latoarcă. Să nu ascundem între noi pe cei renegați ci să-i privim în față ca pe o tabără dușmană. Să-i vedem ce pot face ei de capul lor.

Dacă vrem să ne meargă bine să lăsdăm dela noi tot ce este străin de sufletul nostru!

Un cetitor conștientos.

Cestiunea catehizării.

Se știe la ce șicane și prigoniri sunt espuși preoții-cateheți români de la școlile de stat și comunale, fiindcă nu vreau nu pot și nu le este permis din partea autorității superioare să propună studiul religiei decât în limba bisericească. Ministrul de culte și instrucțiune publică Apponyi a dispus printr'o ordinațiune, că începând dela clasa a treia în sus, studiul religiei trebuie să se predea în limba maghiară. În contra acestui ordin ca și a altor ordine a antecesiorilor lui în oficiu s'a protestat, fiindcă însă Apponyi a susținut că nici unul din Episcopi n'ar fi remonstat contra ordinațiunii sale, consistorul arhidiecezan greco-catolic din Blaj a dat o circulară către întreg clerul arhidiecezan în care lămurește cestiunea și prin care aduce la cunoștință în întregime importanta reprezentațiune ce-au făcut-o *Metropolitul și Episcopii Provinciului bisericeștii de Alba-Iulia și Făgăraș* ministrului de culte și instrucțiune publică încă în Aprilie 1906. Această reprezentațiune a rămas până în ziua de azi fără răspuns din partea ministrului.

Considerând marea însemnatate ce-o are pentru noi reprezentațiunea despre care vorbim în stadiul actual al luptelor noastre grele pentru dreptul limbei române care, vedem, că acum este atacat chiar și în biserică în exercițiul chemării religioase a preoțimii noastre, o lăsam să urmeze aici împreună cu întreaga circulară conzistorială și atragem asupra lor deosebita atențiune a cetitorilor noștri:

Nr 8768—1908 XC. Circulară către întreg clerul arhidiecezan.

Mai mulți dintre preoții arhidiecezani, cari împlinesc oficiul de cateheți la școlile de stat, ni-s'au plâns, că din partea autorității școlii respective au fost cercetați, ca elevilor gr. catolice să le propună studiul religiei în limba maghiară. Cercetarea aceasta s'a făcut cu aceea amenințare că celor ce nu i se vor conforma, li-se va subtrage remunerațiunea ce o au pentru catehizare.

Din partea acestui Conzistor s'a răspuns în fiecare caz concret respectivilor cateheți, cumcă în puterea dreptului înăscut al bisericești noastre și garantat și prin legile patriei, studiul religiei au să-l pro-

pună exclusiv numai în limba română, făcându-li se totodată cunoscut, că în privința aceasta Episcopatul Provinciei noastre bisericești a înaintat Excelenței Sale Domnului ministru reg. ung. al cultelor și instrucțiunii publice o reprezentațiune colectivă, care până acuma a rămas fără nici o rezoluțiune.

Preoții noștri cateheți s'au și conformat îndrumării acesteia, ceea ce pe cât ne este cunoscut a adus cu sine executarea amenințării cu subtragerea remunerațiunii, ba s'a întâmplat și aceea, că respectivul director al școlii de stat a *interzis catehizarea în limba română*, așa încât acest oficiu și datorința importantă pastora a numai cu întreruperi și cu pedeci foarte mari s'a putut deprinde.

Pe lângă aceste, în timpul din urmă plânsurile și arătările de natura aceasta s'au înmulțit în măsură considerabilă, așa încât, decât a răsuonda la toate separat, aflăm a fi mai ducător la scop dacă vom comunica Veneratului Cler în întregime reprezentațiunea făcută Domnului ministru reg. ung. al cultelor și instrucțiunii publice — carea și lăsam să urmeze aci:

Nr. 1692—1906. Eselența Voastră Domnule Ministru! În timpul mai din urmă s'au ivit cazuri, ce e drept sporadice, că antecesorii în oficiu ai Excelenței Voastre, pe cum se vede din ordinațiunile ministeriale de sub Nr. 64787/905, 79872/9 5, 83102 și 5602/906, în urma arătărilor făcute din partea directorilor singuraticilor școlii medii, pe cum și din partea inspectorilor regiștii de școală, au dispus, ca școlărilor gr. cat., cari umblă în respectiv-le gimnazii fără caracter gr. cat., și celor ce frecventează școlile populare comunale sau de stat să li-se propună respective să li-se facă instrucțiunea religiei în limba maghiară. — Astfel s'a întâmplat aceasta la gimnaziul de stat din Făgăraș, la preparandia de stat din Cluj, la preparandia de fete a statului tot de acolo, la școlile populare de stat din Lupeni și Szatmárhely, de a căror cateheți s'a pretins sub greutatea sistării onorațiunii lui, ca instrucțiunea religiei, să o facă în limba maghiară, iar limba română să o folosească numai ca limbă auxiliară, dar și aceasta numai la catehizarea elevilor din clasa primă și a doua elementară. Mitropolitul și Episcopii Provinciului bisericeștii de Alba-Iulia și Făgăraș, în singuraticele cazuri cari li-interesau pe fiecare mai de aproape, au ridicat protest la înaintași în oficiu ai Excelenței Voastre în contra acestei proceduri, cari vatămă adanc drepturile vitale ale bisericești gr. cat., fără însă ca gravaminele lor îndreptățite să fi fost remediate până acum.

De oarece cestiunea limbei de catehizațiune de sub pertractare, nu se mai poate ține în suspenso, și rezolvarea ei definitivă constue în necesitate de primu ordin, noi, *Metropolitul și Episcopii Provinciului bisericeștii de Alba-Iulia și Făgăraș*, în conștiința deplină a datorinței noastre pastorale suntem nevoiți, ca cestiunea aceasta de importanță foarte mare pentru viața religioasă a credincioșilor îndreptățiți gr. cat. noștri, să o aducem de nou înaintea Excelenței Voastre.

1. Și ca să începem cu motivarea rugări noastre de mai jos amăsurat §-ului 80 art. XXXVIII, din 1868: »Afară de aceste institute de instrucțiune populară, pe cari în înțelesul legii sunt datoare a le susține comuna, ministrul instrucțiunii publice are dreptul și datorința, ca ori unde, dacă află a fi de lipsă, să înființeze institute de instrucțiune populară pretinse de împrejurările locale, numai pe spesele statului, cari sunt de a se organiza după modul statorit în §-ii 23—78. Așa dar organizațiunile, cari nu sunt în consonanță cu §§ 23—78, sunt contrare legii. Contrare legii sunt asadar și ordinațiunile guvernate, cari se abat dela regulile cuprinse în §§ 23—78 ai legii. Dar între §§ 23—78 se cuprind și următorul § 57: »în școlile populare comunale putând umbra pruncii tineri confesiunilor, confesiunile respective sunt datoare a se îngriji de instrucțiunea religioasă și morală a credincioșilor săi. Acesta este asadar un drept statorit de neîmitat, încât nu se poate restrânge prin ordin guvernial. — Tot între §§ 23—78 se cuprind și § 63, care sună astfel: »Cu privire la limba de propunere și la propunerea religiei, asemenea cu privire la conținutul pruncilor de sub conducerea unui singur învățător, pe cum și la vătățiuni sunt valabili și aci §§ ii (34, 54, 57, 58) de mai sus.

După ce însă textul citatului § 58 este acesta: »Fiecare elev să-și capete instrucțiunea în limba maternă, întrucât limba aceasta este una dintre limbile folosite în comună. — Din cauza aceasta în comune mixte trebuie aplicat astfel de învățător, care e capace a instrua în limbile folosite în comună. În comune mai

impopulate, unde locuitorii de diferite limbi locuiesc în masă, pe cât permit puterile comunei se aleg și învățătorii ajutători de limbi diferite. Este dar contrară legii aceea dispozițiune, care e contra acestui paragraf, care se estinde și asupra școlilor de stat, nu suferă nici măcar propunerea religiei în limba maternă a pruncilor, — pentru că în sensul citatului § 63. — § 58, este normativ și pentru propunerea religiei. — Aceasta după părerea noastră este atât de limpede, încât nici nu poate forma obiect de discuțiune.

2. În ce privește catehizarea în gimnazii și preste tot în școlile superioare, §-ul 9 din art. de lege XXX. an. 1883 dispune aceste: »În privința propunerii religiei în institutele de învățământ, cari nu sunt confesionale, dispune fiecare Ordinariat pentru școlarii aparținători confesiunii sale.

3. Din paragrafi citati urmează preste orice îndoială, că îngrijirea de catehizare și anume o astfel de îngrijire, încât să se poată ajunge scopul măreț al celeia, cade în sfera de drept a Ordinariatelor respective, asigurată prin legi și nerestringibil prin ordinațiuni guverniale. Cade însă în aceasta sferă de drept și este necondiționat de lipsă pentru ajungerea amintitului scop măreț, ca Ordinariatele să statorească tot ceea ce promovează succesul catehizării, pe cum e statorirea limbei, a planului de învățământ, a manualelor, a calificățiunii cateheților și a limbei de propunere.

4. Posibilitatea validității principiilor de drept de mai sus pretinde mai departe, ca propunerea religiei să se facă într'o astfel de limbă, în care este mai ușor accesibilă prieperei și inimei copilului, adică în limba lui maternă. La noi la Români, limba română nu este numai limba maternă a copilului, ci fiind aceea și liturgică e limpede, că instrucțiunea religioasă-morală numai atunci să va lega de inima copilului, dacă o învață în limba sa maternă, în care se îndepinesc ceremoniile religioase și în care se roagă atât în biserică cât și în cercul familiei. — Tot aceasta o pretinde și interesul cultivării spiritului patriotic, care numai atunci va avea temei puternic, dacă se așează pe educațiunea morală a inimei și ca urmare a acesteia, pe baza de stâncă a vieții religioase-morale.

5. Este adevărat că propunerea limbei maghiare în școlile populare de stat, pe cum și în cele comunale și confesionale poate realiza rezultate frumoase. Cu toate aceste, convingerea noastră tare, întemeiată pe esperință este, ca chiar și pe lângă propunerea ori cât de intensivă a limbei maghiare, școlarul, a cărui limbă maternă nu este cea maghiară, nu și-o poate însuși pe aceasta în așa măsură, încât să poată înțelege conceptele abstracte și înalte ale adevărilor religioase și ale ritualului, ale căror pricepere întâmpină greutăți chiar și în limba maternă. Dacă dar acestor elevi li s'ar propune studiul religiei deja din clasa a treia în altă limbă decât în cea maternă, aceasta ar fi în detrimentul rezultatului catehizării.

6. În urmă în ce privește argumentarea aceea cuprinsă în rescriptul de datul 24 Noembrie 1905. Nr. 83 02 al înaintașului Excelenței Voastre în oficiu, rețotiv la cestiunea aceasta, că adică în școlile elementare de stat toate obiectele și astfel studiul religiei și al moralei se pot propune numai în limba maghiară, observam cu toată onoarea, că atât § 55 art. XXXVIII, din 1868, cât și § 3 art. XXX. din 1883 prescriu ce e drept studiul religiei și al moralei ca studiu ordinar obligator, dar în lege nu se cuprind nici o astfel de dispozițiune care să pretindă, ca studiul religiei și al moralei să se propună în limba maghiară în institutele de stat, ci chiar prin aceea, că §§ 57 și respective 9. ai articolelor de lege citati, îndrumă dreptul de a dispune asupra catehizării în sfera de drept exclusiv al Ordinariatelor, învalvă în sine implicite și aceea, că determinarea limbei de catehizațiune cade în competența aceluiași Ordinariate.

Pe temeiul acestora, și socotind importanța cea mare a catehizării, avem onoare a ruga cu tot respectul pe Excelența Voastră, ca scoțând din valoare citatele ordinațiuni ministeriale, în privința propunerii religiei greco-catolice în școlile medii și elementare de stat și comunale, să susțineți și pe viitor drepturile asigurate bisericești noastre prin legi, și deprinse din partea acesteia până acuma în mod nelurburat

Primiți Excelența Voastră espresiu nea sinceră a profundei noastre stime. Dat în Budapesta, din conferința ținută de Metropolitul și Episcopi provinciei bisericești gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș la 19 April 1906.

Din cuprinsul acestei reprezentațiuni Veneratul cler va afla, care este punctul de vedere al acestui Ordinariat în cauza limbei de catehizare la școlile cu l. de propunere neromână. Punctul acesta de vedere suntem siliți să-l păstrăm și să-l accentuăm și acum nu numai din motivele desfășurate în citata reprezentațiune, ci și din cauza, că în meritul acestei reprezentațiuni nu am primit până acuma nici un răspuns.

În consecvență, ori cât de asupritoare și simțită ar fi greutatea urmărilor pentru respectivii preoți cateheți, nu putem da Veneratului Cler alta îndrumare, decât ca, până la alt ordin expres al nostru, în cauza limbei de catehizare în școlile de orice categorii să se acomodeze punctului de vedere, căruia s'a dat expresiune în reprezentațiunea colectivă de mai sus.

Blaj, din ședința conzistorială ținută la 24 Noembrie 1908.

Cutremurul de pământ din Sicilia și Calabria.

Grozava catastrofa, care a încercat în dimineața zile de 28 Decembrie n. populațiunea din sudul Italiei și care în câteva ceasuri a prefăcut în ruine orașe și sate înfloritoare îngropând sub zidurile caselor mii și mii de vieți omenești, a produs pretutindeni o spaimă și compătimire nespasă. Deși au trecut zece zile dela grozavul cutremur nici astăzi nu se poate ști încă cu hotărâre câți oameni au pierit în mormanul de ruine și în fundul mării. După părerea autorităților italiene, cari au eșit la fața locului, numărul celor morți se urcă la aproape 100,000, iar pagubele pricinuite trec peste 500 milioane lire.

În fața acestei nenorociri înspăimântătoare s'a pornit în întreaga Italia și străinătate o mișcare generală pentru ajutorarea miilor de oameni rămași pe drumuri. În fruntea acțiunii de salvare în Italia s'a pus regele regina Italiei și Papa, iar în străinătate s'au pus capetele încoronate, băncile, ziarele și societățile de binefacere. La fața locului au plecat și pleacă neconținut vapoare ale tuturor statelor, ducând cu sine îmbrăcăminte, mâncare și alte ajutoare.

Regele și Regina Italiei au vizitat săptămâna trecută locurile dezastrelui împărțind ajutoare, mângâind și alinând durerile celor suferinzi și orfani. În curând se va întruni și camera italiană, ca să voteze creditele necesere pentru ajutorarea locuitorii din Sicilia și Calabria.

»Agenția Stefani« publică o telegramă din care reese că peste 110,000 din cei 175,000 de locuitori ai Messinei au căzut pradă îngrozitorului cutremur.

Insulele Liparice și Eolice au dispărut cu totul, o mare parte din litoralul calabrez s'a scufundat, iar Sicilia a perdut colțul nordic cu capul Faro (Peloro).

Strămtoarea Messinei este cu totul schimbată și corăbiile nu-și mai pot găsi drumul printre masele de litoral prăbușit, de corăbiile distruse și de cadavre omenești, cari plutesc pe apă formând un spectacol îngrozitor.

Mulți dintre aceia, cari au scăpat cu viață, au mebnit de spaimă, alții au murit de foame și de frig. Orașul Reggio este cu totul acoperit de mare. Corăbiile sosesc la Neapole pline de răniți și povestirile lor pline de detalii îngrozitoare, sunt menite să ațâțe și mai mult frica și desperarea aceluia, cari au rude sau cunoscuți în locurile devastate.

Un soldat, care sosise cu vaporul Cristoforo Colombo povestește, că carabinieri Emilio di Castro, operat în spitalul militar, căzu în urma cutremurului cu patul din etajul al patrulea în etajul al 3-lea, apoi în al doilea, în urmă în cel dintâi etaj și după aceea se opri jos în parter nerănit și încă tot culcat în p. t.

Un altul dintre refugiați ținea în brațe un copilăș. Fiind întrebat dacă e al lui, el răspunse că l'a găsit pe stradă, că a așteptat 3—4 ceasuri să vie cineva să-l ia, și nevenind nimeni, s'a scăpat dimpreună cu el pe vapor.

Casele băncilor mari au putut fi gă-

site neatine și numai în aceea a Băncii di Sicilia se aflau 20 milioane L.

Din povestirile puținilor scăpați din Reggio se poate vedea că cutremurul a fost extraordinar. Populațiunea în momentul catastrofei se revărsa pe strade, pe când coșurile de fabrică cădeau unul câte unul. Întâi s'a ruinat domul, care căzu cu un zgomot puternic. Apoi se dărâmară toate palatele. Ultimii scăpați spun că Reggio e cu totul acoperit de mare. Un biet țăran a parcurs pe jos peste 78 de km. până să ajungă la stațiunea Bovalino, unde apucă trenul pentru Catanzaro. Aici ajunse aproape tâmpit de frică și de foame. Gara din Reggio a fost aruncată în aer și totodată a explodat și gazometrul.

Messina nu mai este decât o grămadă imensă de ruine arzătoare. Un supraviețuitor din Messina spune că e imposibil să fie descris aspectul orașului. Nu mai e decât o masă de ruine. Faimoasa Palazatta, universitatea, palatul poștelor, gara și toate edificiile publice s'au prăbușit. Orașul a rămas timp de mai multe oare fără nici un ajutor. Primele ajutoare au fost date de marinarii de pe vasele străine. Acum se află la Messina 12 cuirasate, patru italiene, patru engleze și patru rusești. Mai sunt apoi multe vapoare aparținând societății »Navigazione generale«, între cari unele foarte mari.

Aceste bastimente conduc la Neapole sute de răniți. Acolo aceștia sunt internați în diferite spitale și case particulare pentru a fi îngrijiți.

Catania, 5 Ianuarie. — Zguduiturile mai continuă la Messina, pricinuind mare neliniște și chiar panică mai cu seamă în spitale. În spitalul din Catania sunt îngrijiți 1000 de răniți; 600 mai puțin grav atinși au fost adăpostiți. Dintre răniți au murit 7; trei alții au înnebunit. Din cauza lipsei de adăpost, cei răniți mai ușor sunt îngrijiți în temnițele orașului transformate în spitale.

Paris, 5 Ianuarie. — Eri, pe la 6 și jum. vulcanul Stromboli a erupt zguduind întreaga insulă. Mai multe case s'au dărâmat. Panica în popor e enormă. Lumea stă afară cu tot frigul cel mare.

Roma, 5 Ianuarie. — Ziarul »Osservatore« află că abatele francez, director al unui ospiciu de orfani, a înștiințat pe Papa că ar fi în stare să primească în instituțiunea lui imediat 1000 de orfani și de a-i întreține pe toți. Papa a primit propunerea și a hotărât să ceară 500 de orfani din Sicilia și 500 din Calabria.

Inscripțiile pe școlile noastre confesionale. Ni-se comunică, că în mai multe comune din ținutul Brașovului s'au așezat pe edificiile școlare table cu inscripții ungurești și românești, din cari s'a eliminat spre surprinderea noastră cuvântul »română«, scriindu-se simplu »gör. kel. felekezeti elemi iskola« în loc de »gör. kel. román felekezeti elemi iskola«, cum este prescripționat în circularul consistorial. Are d-nul protopop tractual V. Voina, ca inspector școlar, cunoștință despre acest fapt?...

Înlăturarea inscripțiilor greșite și înlocuirea lor cu inscripții corecte se impune de urgență.

Pertractarea excepțiilor înaintate în contra punerii sub acuză a redactorului nostru responsabil pentru reproducerea unui »alt articol al poetului Björnson« va avea loc în 12 Ianuarie n. 1904 în fața senatului de acuză a tribunalului reg. din Târgu-Mureșului.

STIRILE ZILEI.

— 24 Decembrie v.

Sărbători fericite le dorim tuturor cetitorilor, colaboratorilor, amicilor și sprijinitorilor foaiei noastre și ai cauzei sfinte pentru care luptăm.

La fondul cultural au mai contribuit d-l Pavel Muntean, colonel ces. și reg. în ret. agere, o acție dela soc. comercială »Severineana« din Caransebeș în valoare nominală de 50 cor., d-l Dr. Ioan Lupas profesor seminarial suma de 300 cor., iar d-l avocat Dr. Ioan Frumu din Sibiu suma de 500 cor. Să trăiască!

Răscumpărarea felicitărilor de anul nou prin donațiuni la masa studenților români din Brașov.

D-nii: Dr. Iosif Blaga 3 cor., Dr. Vas Saftu 4 cor., Rom. Verzea 4 cor., Alex. Onaciu jude rog. de curie în Budapesta 10 cor., Dum. Banciu farmacist în Săliște 5 cor., Iosif Pușcariu 10 cor.

Imbrăcămintea la săraci. Din București ni-se scrie: Duminică la ora 2 p. m. a început distribuția de haine și încălțăminte copiilor săraci din București. La ora 3 p. m. a sosit M. S. Regina Elisaveta președinta de onoare a societății de binefacere »Obolul«. Copiii în număr de 900, au primit pe M. S. cu urale. După ce M. Sa a vizitat toate obiectele ce se dădeau ca dar săracilor, s'a distribuit haine și încălțăminte la 900 de copii.

Advocați noi. Din Făgăraș ni-se comunică, că d-nii Dr. I. Neamțul și Dr. Liviu Pandrea au făcut cu succes cenzura de avocat în Târgu-Mureșului.

Numire. D-l Dr. Petru Ionescu ajutor de secretar în ministeriul de culte și instrucțiune publică a fost înaintat cu 1 Ianuarie n. 1909 la rangul de secretar ministerial.

»Dalárda« și Românii Ni-se scrie din Făgăraș: »In 9 Ianuarie st. n. 1909 se va ținea în Făgăraș sfințirea steagului societății de cântări maghiare (Dalárda). Sunt invitate toate reuniunile din Făgăraș și toți șefii de oficiu. Între cei invitați figurează și »reuniunea femeilor române gr. or.«, »reuniunea femeilor române gr. cat.«, societatea »Progresul« apoi vicariul Iacob Macaveiu și protopopul gr. or. Nicolae Borzea, cari toți sunt rugați a bate câte un cuiu în steag, pe care cuiu e gravat numele societății sau al persoanei respective. E caracteristic, că numele reuniunilor, al vicariului și al protopopului, sunt gravate ungurește în cuiu. Singur »Progresul« nu a fost maghiarizat. — Se pune acum întrebarea, că oare au loc la serbare și este potrivit, ca reuniunile, societățile și persoanele române să bată acel cuiu (maghiarizat și el) în steagul unei societăți maghiare în timpul de astăzi, când în general, dar cu deosebire în comitatul Făgărașului decurge o goană în contra școlilor românești, amenințându-le cu estepire totală și încă chiar sub conducerea fișpanului? Se poate oare să ia cineva parte la o serbare, fie și culturală-maghiară, când se atacă în modul cel mai brusc chiar și cele mai elementare și nevinovate institute culturale românești: școlile populare? Așa cred, că ar fi nedemn de cinstea și caracterul nostru românesc, un așa pas. Ce să mai zicem de cazul cu Agata Barsecsu? Până când ținuta fraților Maghiari va fi atât de soviniștă, dușmănoasă nouă, — nu putem să ne unim cu dânșii nici pe cale socială, culturală. De altfel vor vedea cei chemați ce vor face. — Un Ottenas.

Moștenitorii păcăliți Milionarul Petrof din Moscva era puterid de bogat, avea milioane de ruble. Avea și o agonisise singur, avea numai rude depărtate și foarte nevoiașe cari așteptau moartea bogătanului ca ziua Paștelor. Milionarul trăia viață îmbelșugată neavând grije să-și ajute și înțelească nepoții. Înainte de moarte, când doctorii l'au încredințat că moare, a pus de a adus toate hârtiile în cari își pusese averea întreagă și l'ea clădit pe un rug în mijlocul camerei. După ce l'ea ars de-a rămas din ele numai cenușe, a chemat pe moștenitori și l'ea ținut cuvântarea ce urmează: »Bani sunt izvorul tuturor relelor. De aceea am ars toată averea ce ati fi moștenit dela mine. Bucurați-vă: ați scăpat de ispită și veți putea merge înainte pe calea virtuții.«

Serbia dispune de 100.000 bombe. Din Belgrad se anunță că în orașul Craguevat se află de mai bine de o lună chimistul engl. z. chemat de ministerul de războiu, ca să supravegheze la pirrotechnia militară fabricarea de bombe. Se zice că până în prezent s'au fabricat o sută de mii din aceste bombe. 200.000 de voluntari vor primi fiecare câte 5 din aceste bombe.

Oficiu postal nou. Atragem atențiunea on. publică că oficiu postal din Șirul Spitalului Nr. 12 și a început activitatea fiind provăzut cu telegraf și telefon. Nou oficiu postal nu funcționează ca filială ci ca și oficiu central, putându-se telegraful, telefona, a se trimite epistole recomandate și pachete, așa încât publicul din Scheiu va fi crutat pe viitor ca să mai facă drumul cel lung până la oficiu central.

Tifosul în Sibiu. Casurile noi de tifos sunt acum mai rari în Sibiu, iar dintre cei bolnavi mulți s'au însănătoșat, astfel că acum mai sunt 240 bolnavi civili și 101 militari.

Reuniunea română de cântări din Bistrița invită la serbarea de anul nou (concert și teatru) ce o aranjează Mercuri în 31 Decembrie 1908 st. v. în sala cea mare dela »Gewerbeerrein« la mese întinse sub conducerea d-lui C. F. Rohrbeck Venitul

curat e destinat »Reuniunii române de cântări din Bistrița.

Corporațiunea meseriașilor din Brașov va ținea la 10 Ianuarie n. 1909 în sala Redoute o serată la mese întinse împreună cu dans, în favorul unei locuințe de invalizi pentru meseriași. La aceasta petrecere se va juca și în limba românească comedia »Nunta țărănească« și »Călușarul« de un grup de meseriași români din Brașovul vechiu, la care atragem atențiunea publicului nostru român a participa în număr cât mai mare.

Neștiutor de carte — milionar. In Cardiff a murit nu tocmai de mult un anumit Solomon Andrewa, care a lăsat în urma sa o avere frumoasă de zece milioane, pe care și-a agonisit-o ca fabricant de pastete, fără să fi cunoscut scrisul și cetitul. A murit în vârstă foarte înaintată. Ce noroc, că nu a fost cetățean ungar, pentru că în înțelesul proiectului nou de lege al contelui Andrassy, la noi ar fi fost milionar fără — drept de alegere.

Meteor în comitatul Bihor. Marți sara în apropierea comunei Puszt-Ujlak din comitatul Bihor, un meteor în mărimea capului unui om, a parcurs bolta cerului în partea de est, până când s'a pierdut în dosul unui nor. Peste 2—3 minute apoi, o detunătură a făcut să se cutremure ferestrele caselor. Meteorul a căzut undeva pe hotarul comunei. Aceasta a produs mare neliniște în locuitori și a dat ansă la multă prejudiții.

A orbit de bucurie. In orașelul Trumbull, O (America de Nord) s'au întâmplat următoarele: Un anumit V. Stilson tânăr în etate de 25 de ani, lucrează într-o prăvălie de acolo. Mama lui e măritată în Japonia (Asia) de 17 ani. Când a plecat, și-a lăsat copilul la școală, în sama rudelor. Rudele au murit și nici mama nici copilul nu își știau adresa. Acum după 17 ani copilul, care o credea moartă pe mama-sa, a primit dela ea o scrisoare, în care ea îi scrie ca să meargă la ea, fiind ea cu avere. Când a primit tânărul scrisoarea, a leșinat de bucurie, iar când s'a trezit, — își pierduse vederea ochilor. Doctorii nu pricep, ce să fie pricina, dar nădăjduesc să se vindece în scurtă vreme.

Avere mare în năsip. În vară s'a întâmplat că un anumit Acosn W. muncitor s'implu a aflat în năsipul unui râu din apropierea orașului Newyork, o piatră interesantă. Era ca o bucată de sticlă murdară, dar fiind-că piatra avea culoare deosebită, o luat-o cu sine. Multă vreme a purtat-o în buzunar, până când trecând odată pe lângă un giuvaer, i-a arătat piatra. A fost însă foarte surprins, când giuvaerul i-a spus că piatra e diamant și a nume unul din cele mai mari diamante cari s'au aflat în America de nord. L'a și vândut cu 40 mii dolari și astfel muncitorul serman, dintr'odată deveni bogat.

Carnea de câne. — Cu vremea se va mânca și carne de câne, scrie foaia »Revue scientifique«. Întrebuințarea acestei cărnii crește din ce în ce, nu numai în China, dar și în Europa. În Paris deși nu se vinde carne multă, dar nu lipsesc costumele și așa zisele roast beefs de câne. În Germania numărul cânilor tăiați a ajuns la 5000 pe an, și merge sporind — din pricina prețurilor mari a cărnei de vacă și chiar de cal. Astfel s'a înființat o societate, care crește și ingrașe câinii pentru măcelărie. Se spune că trobile merg bine de tot. Dovadă convingătoare este că s'au supus cercetării veterinarilor peste 20 de mii de câni, menii și fi tăiați. Cât e vorba de câni tăiați în ascuns, nu se poate ști numărul lor, dar trebuie să fie mare.

Nu vă bateți joc de lucruri sfinte. Țăranul Lazar B. din Feneș zilele trecute fiind supărat că de ce are el atâta de lucru și iarna și vara, s'a apucat să bată o icoană de pe perete cu lemnul. Icoana înfățișea pe Adam și Eva, ear el îi bătea într'una că de ce au păcătuit acești protopărinți, căci de nu păcătuiu ei nici omenimea nu ar fi ajuns să-și câștige pâinea în sudoarea feței sale. Acest bătăuș la 4 zile după aceasta batjocură a murit zăcând numai 2 zile. L'a bătut Dumnezeu!

Se caută o damă sau un domn român pentru a da instrucție din limba română. Ofertele în scris sau verbale sunt a se face la redacția »Gazetei«.

Bilete de intrare la petrecerea din preseara anului nou se află de vânzare la librăriile Ciurcu și Mureșianu.

Întrebuințare multilaterală. Nici o doctorie de casă nu este așa de multe-ori întrebuințată ca spiritul și sarea lui Moli (Franzbrantwein). Prin fricțiuni alină du-

rerile la reumatism de membre. întărește nervii și ca adaos la băi are bun efect. Sticla 2 coroane. Se trimite zilnic cu rambursă postală de farmacistul A. Moll c. și r. liferant de curt. Viena, Tuchlauben 9. În depozitele din provincie să se ceară espres preparat lui Moll cu marca de scut și subsciere. — (6)

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cuartalul prim al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Pretul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 8 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corone, pe șese luni 2 corone

Pentru România și străinătate: Pe un 8 an franci, pe șese luni 4 franci.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Procesul pentru mănăstiri.

Cetim în »Telegraful Român«:

În procesul intentat din partea metropoliei noastre bisericei sârbești, pentru cedarea celor trei mănăstiri, cari compet bisericii noastre, anume: mănăstirea din Bezdin, Sânt-Georgiu și Meșici, toate în Banat; biserica improcesuată sârbească și-a înaintat răspunsul la actul de improcesuare.

E o lucrare uriașă, săvârșită de patru advocați, dintre cei mai buni, de naționalitate sârbească, lucrare care se estinde pe câteva sute de pagini tipărite, format mare, și conține o sumedenie de date istorice, împărțite în patru părți, toate chemate să dovedească, cum că pe vremea înființării mănăstirilor din întrebare, nu erau Români în Banat, deci mănăstirile reclamate din partea noastră n'au putut să fie înființate de Români, ori pentru Români, ci de Sârbi, pentru Sârbi.

Se provoacă apărătorii intereselor bisericii sârbești la istoriografia noastră mai noi. d-nii N. Iorga și Dr. A. Bunca, cu cari vreau să dovedească, că pe atunci în secolul 15 și 16, biserica noastră nu a avut nici o organizație, deci n'a putut să aibă nici mănăstiri, și se face provocare și la d-l Iancsó Benedek, care încă împărțese vederile istoricografilor noștri din era nouă.

Domnului avocat Dr. Emil Babeș din Budapesta, reprezentantul metropoliei noastre greco ort. române, îi revine acum greutatea de a răsturna cu dovezi acceptabile din partea judecătoriei toate excepțiunile Sârbilor. Și după cum suntem informați, d-l Babeș își consacră acum tot timpul și întreaga activitate acestui proces de mare însemnătate pentru noi, studiind răspunsul Sârbilor și adunând materialul pentru replica, care are să fie înaintată judecătoriei până în 16 Martie n. 1909.

D-l Dr. Babeș are ca colaboratori la săvârșirea acestei munci grele pe d-l Nicolae Zigre, secretarul nostru metropolitan și pe d-l Dr. G. Alexici, un bun scrutător al trecutului nostru și cunoscător profund al istoriei bisericei noastre și al celei sârbești. Iar în adunarea datelor îi dau bun ajutor Preacuvioșii lor arhimandriții Hamsea și Mangra și distinsul avocat din Timișoara Em. Ungurianu.

Și până va fi gata replica d-lui avocat Babeș putem anunța, că s'au găsit și vor fi întrebuințate date foarte prețioase și autentice, din cari se va putea convinge judecătorul, că nu e întemeiată de loc afirmarea Sârbilor, că în secolul 15 și 16, când s'au înființat cele trei mănăstiri numite, nu ar fi existat Români în Banat, mai ales în comitatul Timișului, pe teritoriul căruia se află mănăstirile; ci că tocmai din contră au fost Români, dar n'au fost Sârbi, decât numai niște familii sinuratic. Și când Sârbii au venit în număr mai mare în Ungaria, la anul 1690,

sub conducerea patriarhului *Cernovici* mănăstirile toate au existat deja, și au fost încredințate patriarhului spre administrare numai în mod »provizoriu«, dându-i se atunci titlul de patriarh al »națiunilor sârbe, valahe și bulgare«.

Făcând aceste comunicări publicului care se interesează de procesul bisericesc nostru pentru mănăstiri, dorim d-lui ad vocat *Babeș* și colaboratorilor săi bui succes la munca grea pe care au să o să vârșească!

Adunarea generală

a »Reuniunii Femeilor Române« pentru ajutorarea și înfrumșețarea sfintei biserici din Brașovul-vechiu.

Brașovul-vechiu, în Dec. 1908

Duminecă, în 7 (20) Decembrie 1908 »Reuniunea Femeilor Române, pentru ajutorarea și înfrumșețarea bisericii »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechiu« și-a ținut adunarea generală în edificiul școlii române din loc. La adunare au luat parte pe lângă numeroase membre și prea stimatele doamne: *Susana Popovici*, *Balașa Blebea*, presidenta reuniunii femeilor văduve din Brașov, *Elena Săbădeanu*, *Elena V. Voina*, *Maria Burduloi* și *Maria Median* și părintele *Iosif Maximilian*.

Adunarea a deschis-o presidenta reu. d-na *Maria Ios. Maximilian* printr-o vorbire plină de însoflete, în care împărtășește că Reuniunea împlineste 5 ani de viață în care timp Reuniunea a ajuns la o stare înfloritoare în urma stăruinței harnicelelor membre și ale sprijinitorilor ei. În special accentuează zelul și spiritul de jertfă al prea stimatei doamne *Elena Săbădeanu*, care cu toată iubirea ce o caracterizează față de binele neamului nostru, a fost neobosită atât în privința morală cât și materială față de progresul reuniunii noastre.

Ca rezultat al activității binefăcătoare a reuniunii noastre presidenta amintește că reuniunea a contribuit la pictarea bisericii cu frumoase icoane, pregătirea unui artistic »Epitaf« și a procurat din mijloacele sale un »Steag« pentru reuniune de mare însemnătate și altele, apoi salută cu căldură pe oaspeții și membrele prezente.

După deschiderea adunării a luat cuvântul părintele *Iosif Maximilian*. Într'un discurs frumos părintele *Maximilian* a vorbit despre trecutul neamului nostru, când, deși Românii erau săraci în învățatură, ei erau bogați în credință și în virtuțile isvorite din ea. Astăzi lucrurile s'au schimbat en spre rău. Poporul nostru nu mai e așa de credincios și în mijlocul său s'au înmulțit multe rele în urma lipsei de credință, părăsirea portului și a obiceiurilor strămoșești, a luxului și a altor păcate. Vorbește apoi de reuniunea femeilor și-i aduce laude pentru munca frumoasă și creștinească ce-o săvârșește spre binele poporului nostru.

Doamna patroană *Elena Săbădeanu* printr'un discurs avântat a vorbit despre rolul femeii române, ca econoamă în familie și ca muncitoare harnică pentru binele poporului și a bisericii creștine, care este singurul element de întărire în credință etc. Aduce elogii d-nei presidente și d-lui părinte *Maximilian* pentru munca lor neobosită în folosul bisericii și a neamului.

Ambele vorbiri au fost ascultate cu deosebită atențiune și salutate cu vii exclamări de »să trăiască«!

Domnul secretar *D. Jalu* citește apoi raportul general despre activitatea comitetului dela ultima adunare generală încoace și până de prezent, din care s'a arătat, că comitetul reuniunii a ținut 5 ședințe în care s'a ocupat cu diferite obiecte în scopul promovării intereselor reuniunii.

Cassiera d-na *Elena D. Căpâlnă*, citește raportul special despre starea averii și buna îngrijire în decursul anului 1907/8, și anume: Averea reuniunii cu finea lunii Decembrie 1906 7 a fost de 1317 cor. 41 bani; I. Interes la cartalul prim au fost cor. 21'66, interese la cartalul al doilea au fost 31 cor. 38 bani; interese la »Bonul d-nei *Elena Săbădeanu*, de 100 lei au fost 4 cor. 42 bani. Averea reuniunii de prezent este de 1093 cor. 18 bani. Intrate a avut în decursul anului 441'07 cor., iar speșele au fost de cor. 665'30 bani. »Steagula« a costat 715 cor., la cari neatingând suma ofertelor marimonioase intrate cu ocaziunea aceasta, reuniunea a mai contribuit dela fondul său suma de 665 cor. 30 bani la acoperirea cheltuielilor. Membrele ajutate pe anul 1907/8 s'au înscris 118; iar membre fondatoare sunt cu totul 26; dintre cari 2 cu cate 50 coroane și o membră cu 100 coroane, iar

23 cu câte 20 coroane. În această adunare s'au mai înscris de membre fondatoare urea stimatele d-ne: *Balașa Blebea*, *Susana Popovici*, *Elena V. Voina*, proto-presb., *Maria Burduloi* și *Maria Median* cu câte 20 coroane. Adunarea își exprimă prin d-na presidenta călduroase mulțămiri a adresa membrilor înscrise cu această ocaziune, urându-le viață fericită și îndelungată.

Comisiunea esmisă în adunarea ținută în 2 Dec. v. 1907, pentru examinarea socotelilor de cassă raportează prin membra *Maria Uzani*: »Comisia aleasă din anul adunării ținută anul trecut cu mandatul de a revida socotelele cassei constată, că socotelile s'au aflat în ordine exemplară și pe baza acestui raport adunarea exprimă mulțămirea doamnei casiere pentru buna conducere dându-se abso-lutoriuul.

Deasemenea comisiunea esmisă pentru examinarea raportului general al comitetului pe anul 1906/7 prin membra *Otilia Puiu* a constatat, că activitatea comitetului și în anul acela a fost plină de zel și rodnică, pe baza căreia propunerii comisiunii roagă adunarea generală să exprime mulțămirea protocolară comitetului pentru abnegațiunea și zelul dezvoltat întru promovarea scopului reuniunii.

Adunarea generală în baza propunerii comitetului a decis ca »Steagul« reuniunii să se predea, în casuri de înmormântări numai membrilor și membrilor reuniunii gratuit, iar nemembrilor să nu fie iertat a să folosi de el.

Pentru perderea din viață îndurată anul trecut a membrei fondatoare *Victoria G. Rusu*, adunarea își exprimă condolența prin sculare, în special se eternizează și protocolar regretele adunării pentru perderea unei vrednice membre fondatoare.

Pentru cenzurarea socotelilor pe anul 1908 909 se aleg d-nele: *Maria Țiței*, *Ecatarina Toma* și *Elena Barbu*, iar pentru verificarea procesului verbal al adunării d-nele *Reveica Petrișor* și *Maria Huzani*.

Doamna presidenta *Maria Maximilian* aduce mulțămire membrilor *Maria Paraschiv*, *Ana Marica*, *Florea Coleșa*, *Ana Șerban* și *Elisaveta Bârsan* pentru ajutorul ce l'au dat la colectarea taxelor de membre.

Adunarea generală exprimă mulțămiri d-lui secretar al reuniunii *Dumitru Jalu*, pentru zeloasa conducere a agendei lor sale de secretariu.

Cu acestea ședința declară adunarea generală de închisă.

Adunarea generală

a reuniunii femeilor din Zărnești. Daruri de Crăciun.

Zărnești, 21 Dec. v.

În zilele secl ce le petrecem, adunarea de azi a reuniunii femeilor române a fost ca o picătură de apă vie pentru sufletul nostru însetoșat după virtuți și fapte bune.

Din trecutul bogat în astfel de fapte al comunei noastre ni-s'a strecurat astăzi din nou prin suflet amintirea încă destul de proaspătă despre activitatea filantropică a fetei în *Domnul Maria Garoiu* născ. Mețian, care a întecat și timp de 28 ani a presidat reuniunea, în care femeile române din Zărnești au avut ocaziunea cea mai bună de a se instrui și însufleți pentru scopul cel măreț al educațiunii și ajutorării fetițelor.

Comitetul reuniunii a împlinit un act de nobilă recunoștință, dedicând întreg decursul adunării acesteia într'un raport deosebit de calități ce au împodobit sufletul regretatei ședințe. Vice-presidenta *Anastasia Străvoiu* a deschis adunarea prin citirea unui discurs plin de căldură, care a stors lacrimi din ochii număratoaselor membre.

Din raportul general al secretarului *păr. I. Străvoiu* precum și din acela al casarului *Maria Pană* am constatat și de astădată, că reuniunea este în continuă progresare și înflorire. Averele ei a trecut peste suma de 16,000 coroane, având un spor anual de aproape o mie de coroane. Numărul membrilor este de 53, dintre cari 4 fondatoare și 49 ordinare. Ca membră nouă fondatoare s'a înscris d-na *Aurelia I. Hamsea*, pe care adunarea o salută cu aclamațiune.

Întru memoria decedatei presidente s'a creat »Fundațiunea *Maria Garoiu n. Mețianu*«, la care a contribuit până acum d-l advocat *N. Garoiu* ca soț suma de 200 cor., *Dr. Ianu Mețianu* cu soția *Elena* ca frate și cumnată suma de 100 cor. și institutul »Creditul« 50 cor, la o altă decimă suma de 350 cor.

La propunerea părintelui *I. Străvoiu*,

zelosul secretar al comitetului, adunarea proclamă de membru binefăcător și președinte onorar al reuniunii pe d-l advocat *Nicolae Garoiu*, ca un semn de recunoștință a meritelor deosebite ce și le-a câștigat pe seama reuniunii dela înființarea ei până în ziua de azi.

La propunerea d-lui *Nicolae Pană* se decide, ca frumosul discurs de deschidere al vice-președintei să se introducă în-treg în procesul verbal.

După închiderea ședinței a urmat distribuția obicinuitelor daruri de Crăciun între fetițele sărace. Reuniunea a oferit și de astădată câte un rând de haine cusute de trei domnișoare din Zărnești la 45 de eleve ale școlii românești. Cu ocaziunea împărțirii, la care a asistat pe lângă membrele reuniunii, d-l protopop *I. Hamsea*, d-l *N. Garoiu* președintele comitetului parochial precum și corpul învățătoresc, — *păr. I. Străvoiu* a adresat celor împărțâși de ajutoare o vorbire ocazională. După împărțirea hainelor s'a făcut din partea reuniunii și o modestă pomână pentru regretata ședință, dându-se fie-cărui copil de școală câte o năframă de buzunar, câteva mere, nuci și bomboane.

Un asistent.

Invitare.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele aranjază în presara anului noi 31 Dec. v. (13 Ian. n.), voind a-și sărbători aniversarea de 25 ani de viață, un

Festival artistic

cu un program ales, și după aceea o

Petrecere cu dans.

Comitetul Reuniunii invită în modul acesta cu dragoste frățească pe P. T. public românesc din Brașov și jur, atât la festival cât și la petrecere și-l roagă a se prezenta în număr frumos cu aceasta ocaziune, spre ridicarea acestei serbări românești.

Alle invitații speciale nu se mai trimit. Atât festivalul cât și petrecerea se țin în reduta orașului Brașov. Începutul e la 8 oare sara.

Brașov, în 21 Decembrie v. 1908.

În numele comitetului Reuniunii:

Balașa Blebea, Dr. *Iosif Blaga*,
presidentă. secretar.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 6 Ianuarie. În consfătuirea dintre ministrul-președinte, *Wekerle* și baronul *d'Achrenthal*, *Wekerle* s'expus punctul de vedere al guvernului ungar cu privire la tratatul de comerț cu România. Negocierile vor fi reluate îndată după sărbătorile ortodoxe și se speră că se va ajunge la un rezultat satisfăcător.

Berlin, 6 Ianuarie. După știrile venite din *Belgrad*, conflictul dintre *Austro-Ungaria* și *Serbia* s'a aplanat. Ambasadorul austriac vizitând eri pe *Milovanovici*, acesta a probat că textul autentic al cuvântărilor sale sună altfel de cum s'a relevat la *Viena* și că pasagiul incriminat lipsește cu totul.

Messina, 6 Ianuarie. Calea ferată *Messina-Palermo* a fost restabilită. Portul este plin de vapoare și de vase de război. Ajutoarele sunt mai bine organizate; merindele sunt distribuite locuitorilor. S'a scos de sub dărâmături cadavrul deputatului *Nicolas Fulci*. În timpul ridicării dărâmăturilor s'a auzit și un glas de papagal. Călăuzindu-se după acel glas se făcuă cercetări într'acel loc și se află o familie întreagă în viață. O altă familie a fost de asemenea scoasă aproape ne-atinsă.

Mici cutremure continuă, făcând să se dărâme casele deja despicate. Dărâmăturile sunt înecate cu acid fenic pentru a se combate mirosul cadavrelor.

ECONOMIEI.

Plugarilor, folosiți tăvălugul!!

II.

Când să tăvălugim?

Am spus că între alte foloase, ce ni le aduce tăvălugul, cel mai mare e acela, că în pământul tăvălugit ori ce fe! de sămânțe răsar mai curând și de altă parte pe pământul tăvălugit putem cosi mai bine și mai repede! De aci urmează, că noi să tăvălugim pământurile, în care sămânăm bucate de coasă, mai ales nutrețuri și în care sămânăm bucate cari răsar greu și mai încet! Eu sfătuesc însă pe orice plugar, ca să-și tăvăluiească toate pământurile sămânate cu bucate de primăvară! Bucatele de toamnă de regulă nu vin tăvălugite toamna! Voi arăta deci întâiu când și cum vin tăvălugite bucatele de primăvară și apoi cele de toamnă!

Dintre toate bucatele de primăvară mai mare lipsă au ca să fie tăvălugite: sfeclele de zahăr și cele de nutreț (napu). Sfeclele trebuiesc totdeauna tăvălugite, ca să răsără mai curând! Tăvălugindu-le apăsăm sămânța de sfecle bine în pământ, ca să aibă mai multă umezală! Dintre toate plantele sfeclele au lipsă de mai multă umezală, ca să poată răsări, căci ele nu au numai o coajă, ca celelalte sămânțe! Sămânțele lor — mai multe la un loc — sunt închise, ca în niște căsuți, cari au pereții tari și lemnoși! Întâiu trebuie să înnoaie umezila pereții căsuli-lor și numai după aceea coaja sămânțelor și fiindcă sfeclele nu e iertat să le îngropăm prea adânc în pământ, de aceea dacă nu le-am tăvălugi ele nu vor avea destulă umezeală, decât numai în ani cu ploaie mai multe și astfel nu ar răsări iute și bine!

Sunt unele pământuri chiroase, sau pe cari cresc și se înmulțesc repede buruienile, pe acelea ar fi bine să se tăvălugiască numai rândurile de sfecle iar pământul dintre ele să rămâie netăvălugit, ca să răsără mai curând numai sfeclele, nu și buruienile! Ca să se poată face lucrul acesta unele mașini de sămânat sunt astfel întocmite, că după fiecare țevă vine un tăvălug micuț; acestea însă nu apasă destul de bine pământul, de aceea nici nu fac ispravă, cum ar trebui! Cu mult mai bine s'ar putea face lucrul acela, cu o roabă dusă de un om! Să se încarce roaba cu pietrii, cam cu 25 kgr. și un om să o împingă înainte pe rândurile sămânate, așa ca roata să meargă tot pe rânduri! Aceasta ce e drept, e împreunată cu cheltuială mai mare, dar în pământ buruenos ar aduce folos! De altfel se tăvălugește locul întreg cu un tăvălug neted, mai ales dacă vrem să săpăm pământul între rânduri înainte de răsărutul sfeclelor și rândurile numai așa se văd, dacă tăvălugim cu un tăvălug nu neted, ci cu dinți sau melat (care de regulă e de fier), care mărunțește bine pământul, de altă parte după el nu prinde pământul așa iute scoartă pe deaupra După sfecle mai mare lipsă au de tăvălugit nutrețurile, cum e luțerna, trifoiul, mazăricea și altele, căci pe de o parte se poate cosi mai bine, de altă parte cele mai mărunte la sămânță, fiind aruncate cam deasupra pământului, trebuiesc apăsate cu tăvălugul, ca să răsără!

Orzul asemenea îl tăvălugim, mai ales, când pământul de deasupra e tare uscat. Când însă pământul nu e tare uscat, atunci nu e de lipsă să tăvălugim orzul, căci poate să i strice. Pământul tăvălugit prinde scoartă și aceasta îi poate strica mult orzului, care e foarte gingaș când

Incoltește și nu poate sparge scoarta, ea să răsără! Mai bine va fi, dacă tăvălugim orzul cu un tăvălug dințat sau inelat, de fier!

Tot asemenea tăvălugim și ovăsul și celelalte bucate de primăvară, cum e cucuruzul, piciocile și altele!

Cum tăvălugim? Totdeauna tăvălugim după sămânatul bucatelor! Când sămânăm bucatele cu mâna, arăm întâu, apoi sămânăm, după aceea grăpăm și apoi tăvălugim! Când le sămânăm cu mașina, după ce arăm (dacă nu sămânăm în arătură de toamnă) grăpăm, apoi sămânăm cu mașina și după aceea tăvălugim! Totdeauna să fim cu băgare de seamă, să nu tăvălugim nici odată când e pământul moale sau ud pe deasupra, căci se lipește pământ cu sămânță cu tot de tăvălug și stricăm în loc să deregem!

După tăvălugit, dacă a prins pământul se arță și dacă bucatele încă nu au răsărit, e bine să rupem scoarta aceea mai ales la sfecle, cucuruz și picioci. Scoarta nu lasă plântuțele fragede să răsără, căci nu o pot sparge, de altă parte le strânge și înădușe și nu lasă să pătrundă ușor în pământ nici apa, care stă deasupra, nici căldura și nici lumina! De aceea scoarta trebuie spartă; la sfecle o spargem cu săpatul, la cucuruz și la picioci cu grapa! Cucuruzul, care e destul de des, după ce răsare să-l grăpăm, mai ales dacă l'am fost tăvălit, căci prin aceasta știim că buruienile, ce încep să răsără! Dacă e însă cucuruzul rar, atunci să nu-l mai grăpăm! Piciocile după ce răsar, asemea ea e bine să le grăpăm, când a prins pământul scoartă, mai ales dacă a fost tăvălit! Unde e pământul mai năsipos sau unde piciocile sunt pușe mai deasupra pământului, acolo e bine să nu ne prea grăbim cu grăpatul, ci să așteptăm până au rădăcină mai tare!

Bucatele de toamnă mai ales grăul toamna de regulă nu-l tăvălugim, căci pot peri ușor de ger de îngheț. Numai atunci tăvălugim grăul, după ce l'am sămânat, când e pământul prea infănat de pildă, dacă am sămânat grăul după trifoiu în răoarătură, sau dacă am gunoit înainte de sămânat sau din altă pricină oarecare! Dar și atunci, când e de lipă să tăvălugim, îndată după tăvălug grăpăm cu grapă ușoară.

Primăvara tăvălugim însă grăul, când a înghețat și e scos cu rădăcini cu tot din pământ mai deasupra, cu tăvălugul îl apășăm iarăși la loc. Tot asemenea tăvălugim grăul primăvara când ne e teamă că o să cadă! Prin aceasta îl culăm și îl facem de întârzie câtă-va vreme, până se ridică! Să nu-l tăvălim însă grăul prea târziu, după ce i-a dat rodul!

Tăvălugile sunt netele (de obicei din lemn și altele dințate (cu dinți) și altele inelate! Cele de lemn le poate face ori și care plugar din un lemn mai greu, stejar carpen; îl leagă la capete în cercuri și îl așază pe rotile să nu se tociască, până îl duce pe drum la locurile de sămânat! Când ajungem la locul de sămânat, aruncăm oștea peste cap și atunci ajungem roțile deasupra cari încă apasă tăvălugul, de e mai greu! Un astfel de tăvălug nu costă mai mult cu totul ca 40—50 de coroane și îl poate face unul sau 5—6 inși în tovarășie! Pentru folositul lui se poate lua o taxă de 10—20 cr. după fiecare jugăr tăvălugit cu el! Tăvălugile de fier netede, cu dinți sau cu roțile sunt mai scumpe (de e drept și mai bune) și trebuie comandate de la fabrici! E destul să fie în o comană unul sau două tăvăluge de acestea, la cari se pot întovărăși mai mulți inși!

Prețul Aurel Nistor.

Producțiuni și Petreceri.

Corul bisericii române gr. or. a Sfintei Adormiri din Brașovul-vechiu invitat cu toată onoarea la producțiunea muzicală-teatrală împreună cu dans. ce o va aranja Marti în 6 (19) Ianuarie 1909 (ziua de Bobotează), în sala Hotelului Central Nr. 1. Inceputul la 8 oare seara. Corurile se dirigează de d. Romulus Ardelean inv. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. Studenți 1/2 cor.

Program: 1. G. Dima: »Nu-i dreptate«, cor mixt. 2. F. Mendelsohn Bartoldy: »Trei cântece populare« pentru cor mixt. 3. R. Ardelean: »Dor și jale«, »Florice« de pe cetate, coruri mixte. 4. Teatru: I. »Nevasta rea«, canțonetă comică de *** Persoanele: Șugubeț, bețivul satului. Zamfira, nevasta lui. II. »Chinematograficul«, comedie într'un act de D. Boșca. Persoanele: Ardelean, profesor. Adela, soția lui. Alexandru, fiul lor. Bucur, șef de gară pens. Floare, soția lui. Haralamb, servitor la Ardelean. Ciara, servitoare tot acolo. Un împărțitor de scrisori.

Societatea sodalilor români »Lumina« din Brașov aranjează în prima zi de crăciun în sala otelului Central o petrecere colegială. In bogtul program sunt luate coruri declamative și comedii »Țiganul Cătană« și »Doctorie pentru Soacere«.

Tinerimea știutoare de carte din Olpret invită la concertul împreună cu teatru, ce se va aranja Sâmbătă la 27 Decembrie 1908 st. v. (9 Ianuarie n. 1909), în sala școlii conf. gr. or. din loc. Comitetul. Venitul curat este destinat în favoarea bibliotecii parohiale.

Tinerimea română din Cristian invită la producțiunea declamatorie-teatrală ce o va aranja Joi, în 1 Ianuarie st. v. (14 Ian. st. n.) 1909, (în seara de Anul nou), în sala Hotelului »Pomul verde« din Cristian. In program este o declamație din poeziile lui Oct. Goga, un dialog și un monolog, iar teatru: »Ruga dela Chiseleu«, de Ios. Vulcan.

Tinerimea română din Tâncari invită la producțiunea muzicală teatrală împreună cu dans, ce o va aranja Duminică în 28 Decembrie st. v. 1908, (10 Ianuarie st. n. 1909), în sala cea mare a Hotelului comunal din loc. In program sunt luate câteva coruri și piesele, »Juriozitatea femeiască« și »Așa a fost să fie«.

Bibliografie.

Sub titlul »România și neamul românesc în legătura cu statele și popoarele vecine sau contemporane«, a apărut în Galați de Alexandru I. Lupușcu, capitan de artilerie și absolvent al școlii superioare de război, un studiu istorico-politic militar foarte interesant. Prețul L. 250.

Moise N. Pacu. »Cuvântări diverse« cu conținut religios-moral didactic și social-național, au apărut în Galați la tipogr. »Buciumul român«; prețul 3 Lei.

G. Ibrăileanu »Spirital critic în cultura românească« Iași, editura revistei »Viața Românească« prețul 2 Lei.

Din Biblioteca populară a »Asociațiunii« au apărut: Nr. 28 conținând »Povești« de Ioan Pop Reșeghin și o prefață de O. Goga, prețul 30 fl. Nr. 29 conținând »Poezii alese« de Vasile Alexandru și o prefață de Il. Chendi, prețul 20 b. Nr. 30 conține »Ionei«. Principii morale și creștinești de educațiune de V. Gr. Borgeanu. Prețul 20 bani. Nr. 31 conține »O seamă de cuvinte« de O. Goga, prețul 20 fl. Nr. 32 Cum să trăim: povești doctorești pentru trebuințele școlare de Aurel S. Dobrescu, prețul 20 b.

Cărți noi sositte tot din editura Sfetea:

Fl. Criste-cu »Carte pentru copii« cu diferite istorore morale și folclorice deosebite interesul copiilor. Prețul C. 120 (porto 10 bani).

N. G. G. (membru al Academiei române) »Spice« Prețul 2 cor.

Laurenția Gribincioa »Steaua mea« piesă școlară în trei părți. Prețul 60 bani (porto 10 bani).

Th. D. Speranță »Ce poate lenevia« dramă populară în un act; prețul 50 b. (porto 10 bani).

Calindare Blok românești atât de editura Sococ cât și din editura Sfetea din București au sosit la Librăria Gazetei.

Ale lui Sococ costă 170 cor. un exemplar plus porto recomandat 55 bani.

ale lui Sfetea sunt de diferite prețuri: 1, 150, 2, 250 cor.; la fiecare e de adăugat porto 55 bani.

Dare de seamă și mulțumită publică.

In urma apelului lansat în scopul edificării unei biserici gr. cat. în Boz — protopopiatul Sebeșului — preoții fungenți la înmormântarea fostului jude comunal Doștat Nicolae Mărginean — ș'au oferit la stăruința vrednicului preot I. Albon întreagă taxa de celebrare pentru noua biserică din Boz, încasându-se astfel suma de 19 cor. Și anume dela: I. Popa din Presaca 2 cor., Nic. Mărginean d. Gurbom 2 cor., Al. Deac d. d. Sângatin 2 cor., I. Albon d. Doștat 5 cor., I. Mărginea d. Ungurei 2 cor., I. Neagu d. Drașov 2 cor., S. Becichezi d. Boz 4 cor.

Din frunțașă comună Doștat s'a colectat pentru biserică din Boz suma de 115 cor., care împreună cu suma de 15 cor. și mulțumiți bravului și harnicului ei preot I. Albon Tot din Doștat un domn marinist — I. Crăciun — a dăruit pe saba bisericii din Boz o cuotă de 50 cor. dela »Tovărășia Agricolă« din Sebeș.

Pentru cari fapte primească toți valoroșii și maritimii binevoitori cele mai ferbinți mulțumite pentru jertfele aduse pe altarul dragostei creștinești.

Curat. bis. gr. cat. din Boz.

MULTE ȘI DE TOATE.

Omul invizibil.

Societatea psihologică americană din New-York a pus mana pe un om cu totul remarcabil, înzestrat cu o forță supranaturală. Acest om fenomenal se numește Fred. Foksett. El întrece pe toți fahirii indieni cu transformările ce le poate sărăși.

Astfel, în prezența profesorilor dela universitatea Harward, tânărul Foksett a reușit să se dematerializeze, căci el e în stare să dispară în câteva secunde dintre cei în mijlocul cărora se află.

Unul din profesorii prezenți a zis: »Pe când ne uitam fix la el, părea că se ridică în aer. După 40 de secunde el se făcu apoi cu totul nevăzut. După alte 40 de secunde reapăru. Cu toată stricta supraveghere, la care era supus, Foksett se evaporase«.

Savanții nu admit că ei ar fi fost hipnotizați, ci sunt de părere că e în joc o forță psihică necunoscută până acuma. Una din experiențele cele mai uimitoare făcute de Foksett e și aceasta. Se aprindea o lampă cu spirit și Foksett pune mâna sa în flacără, unde o ține 10 minute; se și spală pe față cu spirit aprins, pe când cei asistenți se ardeau cu acel spirit, Foksett n'avea nici o urmă de răni.

Povestea unei fotografii.

In orașul Pittsburg din Statele-Unite, a avut loc o scenă foarte ciudată, menită să ridice în viitor prestigiul artei fotografice.

E vorba de o fotografie făcută la lumina magneziului, cu ajutorul căreia s'a dovedit încercarea de escrocherie a unor consilieri municipali.

Simțindu-se nevoia pavării unei străzi din Pittsburg, societatea a obținut prin licitație dreptul acestei întreprinderi.

Pentru a putea face însă economie la material, societatea a promis suma de 50.000 lei consilierilor comunali, cari erau însărcinați cu supraveghierea lucrării.

Autoritățile aflând că aceștia primiseră ofertele societății, au hotărât să-i prindă în cursă.

Un detectiv dibaci fu însărcinat să se recomande unui din consilieri ca reprezentant al societății în chestiune.

Consilierul cerând suma promisă falsului reprezentant, acesta îl rugă să vie la un hotel să-i dea banii, pentru ca să nu fie observați.

Consilierul fu exact la întâlnire și detectivul puse banii pe masă.

In momentul însă când consilierul numără banii, detectivul îl fotografia la lumina flacării de magneziu.

Fotografia care a eșit foarte bine, constituie proba cea mai bună a vinovăției necinstitudinii consilier, pe care ori cine putea să-l vadă și să-l recunoască, adunând de pe masă niște bani cari nu-i aparțineau.

Atât el cât și tovarășii săi au fost imediat arestați și dați în judecată.

Cele opt porunci pentru fumători.

Dr. Caze publică în »La Revue« următoarele opt reguli de urmat pentru fumătorii cari nu se pot lăsa de tutun:

- 1) Să nu fumeze decât tutun moale;
2) Să nu fumeze decât numai țigări bune;
3) Să nu se fumeze mai mult decât o jumătate de țigară;
4) Dacă se stingă țigara să nu o mai aprindă;
5) Să nu stăm în fumul de tutun;
6) Să nu între tutun de țigară în gură;
7) Să treacă fumul de țigară prin bumbac;
8) Să nu fumăm din pipe și țigaretete cu țeava lungă.

Mireasă vândută cu chilogramul.

In ținutul din jurul comunei unguerești Kolked este obiceiul încă din vremuri vechi, ca mirele să dea părinților alesei sale o despăgubire oarecare. Mai zilele trecute un țaran bogat cu numele Kovacs nu s'a putut de loc învoi cu părinții miresei sale. Văzând că ei între ei nu ajung la nici un sfârșit, s'au hotărât să se ducă la primarul comunei și el să hotărască. D-l primar, de meserie negustor de vite, fără multă vorbă a prețuit mireasa: un chilogram o coroană. S'a cântărit mireasa și s'a aflat că are 43 chilogramme. S'a făcut socoteala cât s'ar veni pe 43 chilogramme și fericitul mire, vesel că a scăpat așa de ușor, a plătit socrului său 215 coroane.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Mai multor d-ni: Costul abonamentului ziarului nostru se află indicat în frunțașă foil.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor responsabil: Victor Braniceu

„Calindarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Calindarul Plugarului“ pe 1909.

Cu aparițiunea lui pe 1909 „Calindarul Plugarului“ intră în al 17-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui calindarii vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toți dela țaran până la frunțașii dela oraș, cu frățescă dragoste să-l cumpere, să-l cetească și să-l răspândească, ca pe un calindar de care nimeni nu a dat până acuma încă nu i a părut rău că a dat pentru el puțunii bani ce costă.

In partea întâia a „Calindarului Plugarului“, aducem datele calendarice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările neoesare, privitoare la postă, telegraf, la taxele pentru timbre, competențe etc. Urmează apoi tabelul târgurilor din Ardeal, Banat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele: Așternutul vitelor. Îngreșatul vitelor. (I. Georgescu). Să ținem o rânduală anuală la nutrirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere populară despre a egerea și pregătirea semintei, de A. Boldor. Animate folclorice și stricături plugarului și grădăritului, (I. Georgescu). Economia și seceta. (I. Georgescu). Povețe.

Partea literară are următoarele articole: Baronul lui Toma Volture (de I. Rodina). F. orile dalbe, (colintă, de V. Alexandru). Sărbători veseli, (de Th. Popovici-Grițai). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poezii populare. (Constantin Manu, inv.ăt.). Anecdote și glume: Pan' mi-a eșit oărul prin căciulă... Dada toși a murit... De-abia... Luati-l dacă-i al vostru... Ce a zis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare și război-reă femeii. Matusa dela stână. Mulie și de toate Sfaturi deale bucătăriei pentru femeile econoame.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrațiuni reprezentând pe neuitatu Metropolit Iosif Sterca Șulutu și Andreiu vr. de Șaguna, pe Smeon Bărnuțiu și Avram Ianou. „Gazeta de Transilvania“ (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înființarea ei până în ziua de azi etc.

Calindarul Plugarului costă 40 bani (fleri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Domnii abonati ai foiei noastre, cari nu si-au reinnoit inca abonamentul sunt rugati a-l renoi cat mai curand ca sa nu li se intrerupa regulata expedare a ziarelor.

Administrațiunea
"Gazetei Transilvaniei".

**Câte-va cuvinte
asupra boalelor secrete.**

Este trist, — dar în realitate adevărată — că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trapești sunt atrofați și iar în arma ușurii din tinerețe și prin deprinderi rele și-au zdrobit sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestor stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerilor deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cineva care să oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere neosururile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și să ajute și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înalta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e instituit în toată țara al Drului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trapești ale bolnavului se curată, nervii i-se întăresc, tot organismul i se eliberează de materiile de bătă, chinurile sufletului i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindeca deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglece, rano, sifilitice, boalele de țevă bășică, nevri și șira spinării, începutul și de confuzie a minții, urmările onanității ale sifilisului, ercțiunile de paimă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămătură, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e usor de așezare separată și cure separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este pierdută, căci deocâde cineva, din ori-ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la voință se retrimit fie caruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând de la 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Duminica până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10

La tipografia și librăria A. Mureșianu
se află de vânzare următoarele:
Cărți literare apărute din ediția "Minerva"
București.

- Tiu Maiorescu, "Critice", Volumul I, preț 1.50 cor.
- C. Sandu-Aldea, "Pescar de Islanda" preț 1.50 cor.
- N. Petra-Petrescu, Ilie Marin istorioară pentru tinerime, localizată după nemțesce. 193 pag. Preț cor. 1.50
- Vasilie Pop, "Dumnița Viorica" roman. Preț 2 cor. (plus porto ban) 20
- M. Salodanu, "Floarea Onlită", roman. Preț 2 cor. (plus porto ban) 20
- Ștefan Iosif, "Credințe" Poezii à cor. 1.50
- Em. Gârleanu Emilgar, "Batrânii", schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bourceanul, "Povestiri din copilărie". Preț 1 cor. 1.50
- Vasilie O. Osvada, "Bănelile populare din România" cu un adău informativ. Preț 1 cor. (plus 5 b. porto). 1.05
- Ion Manolache Holda, Fețe, portrete ochi și nuvele, ediție I 316 pag. Preț Lei 1.50
- Il. Chendi, "Fragments". Un sir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor "Preludii" și "Foiletone" scrie. 246 pag. Preț . . . Lei 2.50
- Vasilie O. Osvada, "Legea Tovarșilor". Preț — 50 cor. (plus porto 5 b.). . . . . — 55

- N. N. Beldiceanu, "Chipuri dela Mahala" Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
- M. Eminescu, "Poesii postume". ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50
- Din "Biblioteca Minervei" (cea nouă), au apărut până acum (prețul unui număr 30 ban) 9 numere ș. a.:
- Nr. 1: cuprinde "Dudușă Margareta" de Sadoveanu.
- Nr. 2: "Gubernatorul" de Sandu-Aldea.
- Nr. 3: "Navele" de Andrei-w, trad. de Sandu-Aldea.
- Nr. 4: "Carmen", povestire de Prosper Mérimée, trad. de R. Ba tag.
- Nr. 5: "Proza Literară" de Eminescu.
- Nr. 6: "Poesii Postume" de Robeauu cu o prefață de Iorg.
- Nr. 7: "Scurti din moara mea", după Daudet, de Paul Iela.
- Nr. 8: "Istoria vieții mele" de Vârnava.
- Nr. 9: "Spiru Calin", de Slavici.

Dr. STERIE N. CIURCU.
VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultatiunii
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de
facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

Nr 21108—1908.
Publicațiune.
Se aduce la cunoștință publică,
că în puterea concludului luat de
reprezentanța orașenească în ședința
sa din 26 Novembre 1908 — au a
se lua în folosință următoarele linii
ale canalizării și anume:

- Linia în Târgul Cailor.
- " " Strada Porții.
- " " Șrul Florilor.
- " " Calea Fabricelor.
- " " Strada Neagră.
- " " Strada Costiții de jos
- " " Strada Mică.
- " " Strada Michael Weiss.
- " " Șirul de sub Strajă dela 2-8
- " " Cercul Rudolf.
- " " Strada Aurarilor.
- " " Strada Orfanilor.
- " " Pe Corso.
- " " Strada Spitalului
- " " Strada Săteu.
- " " Strada Școalei de notat.
- " " Galea Gărei din strada
Furcilor în jos
- " " Strada Agrșelor.
- " " Strada Școlii.
- " " Strada B sericii.
- " " Curtea Honterus.
- " " Șirul Ciubararilor.
- " " Strada Aței, între strada
Porții și între str Neagră
- " " Strada Pelarilor.
- " " Strada Papucarilor.
- " " de sub Bucium.
- " " și
" " în strada de sub Bucium
spre strada Porții.

Totodată provocăm — în sen-
zul §§-lor 6 și 7 din Statutul de
canalizare — pe toți proprietarii de
case, că până cel mai târziu la 1
August 1908 fie-care să-și fa ă gata
conductul său privat de canalizațiune
și să o lege de canalizarea generală
începîndu-o cu o ductul interme-
diar făcut spre acest scop din par-
tea orașului; aceasta să o facă fie-
care proprietar, cu atât mai tare,
pentru-că dacă vre unul ar întrelăsa
de a face această încerciere la ter-
minul arătat, orașul ar trebui el în-
suși să facă această încerciere însă
pe spesele proprietarului de casă
sau a proprietarului locului de casă,
iară spesele avute cu adausul de 5%
ar trebui să le încasseze dela res-
pectivul pe cale administrativă cum
se încassează dările publice.
Brassó, în 21 Dec 1908.

(1-1) Magistratul orașenesc.

AVIS!
Doi băieți bine desvoldați și
din casă bună, pot
fi primiți momentan, dacă voiesc a
să face croitori, sub condițiuni fa-
vorable, la firma subscrisă:
Institutul de uniforme
D. PLATOȘ,
Brașov.
(2-2)

Mașine de cusut
și părțile lor constitutive,
fabricat indigen și din streinătate
se căută lu-rate foarte bine și solid
cu prețuri foarte ieftine la
Michael Mosser,
39. Brașov, Strada Porții 39.

GEORGE BUCĂ
croitor bărbătesc,
Brașov, Strada O-fanilor Nr. 7.
Confecționează:
Costume moderne.
Fason elegant.
Depozit de
Stofe veritabile eng'ezești.

KERTSCH FRIGYES sen.
Agentura pentru mijlocirea de
vânzări de case și pământuri.
BRĂȘOV, Strada Neagră Nr. 4.
100 2000 jugăre resp. și 3000 de jugăre de
pământ la loc șes (împreună cu edificile
economice aparținătoare) în apropiere de
calea ferată sunt de d t în arândă pe mai
mulți ani în comitatele: Triscaune, Odor-
heiu, Târnava-mare, Tud -Arieș, Arad,
Făgăraș și Cluj

Cel mai nou depozit de mobile
BRAȘOV, Strada Hirscher 7
(în casele lui DAMIAN)
cu prețurile cele mai ieftine.
Solid și elegant lucrata. — Se garantează
durabilitatea. — Atelier de tapiter propriu.
Lucrări noue și reparațiuni prompt și culant.

Fundată la 1876.
Institut artistic fotografic
JOSEF SCHULLER & SOHN
mai înainte Leopold Adler,
BRAȘOV,
Strada Porții Nr 14.
Lucru solid. — Prețuri solide.

«Romana»
este titlul broșurei, care a apărut în
editura tipografiei A. Mureșianu, cu
descrierea și aplicarea dansului nos-
tru de salon.
"Romana" dans de colona în 5
figuri. Descrișă și explicată împreună
cu musica ei, după compunerea ei
originală. Cu-o înroducere ("în loc
de prefață"), de *Tunaru în Dumbrău,*
Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu,
Brașov 1903.
Broșura este în quart mare,
hârtie fină și tipar elegant, cu adau-
sul unei cote te note (musica "Roma-
nei" cu explicări) și costa numai 2
cor. 50 bani (plus 5 bani porto-pos-
tal) pentru România 3 lei.
"Romana" se pôte procura de
la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

N. GRĂDINAR,
BRĂȘOV, Strada neagră Nr. 1.
Recomandă:
Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20
" " " " " 4—
" " " " " 4-80
Liqueruri fine Rum Jamaica. Iava
C. ba. Diferite soiuri de Cognac
în buteli, și tot felul de mărfuri
de băcănie.

H. Kleverkaus
Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.
FABRICANT DE
SALAMĂ și CĂRNĂTĂRIE (Selcher)
pus în mișcare cu motor
Recomandă: Șuncă prima calitate. Limbi a-
fumate, salamă, untură de porc, slănină af-
măta. Cu deosebire specialitate de cărnați
cu hrean, așa numiți Krenwürstel.
Comandele se eșecută prompt și se espe-
de ză cu poșta ori și unde.
Prețuri curente la cerere se trimit gratis.

In fiecare zi:
Krenwürstel proaspeți.
Șuncă eșcelentă.
Costț de porc fierte și nefierte.
Cele mai fine
Cărnuri afumate (mezeluri)
se capătă la
H. G. ZEIDNER,
Brașov, Strada Hirscher.

WILHELM SCHMIDTS,
Frauzelarte fină și de lux.
Brutărie, Vânzare de făină.
Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.
In fie care zi se capătă de 3-o i fran-
sele pro spete, și pâne de casă.
Pâne neagră Graham proas și a.
C. zona. I și Pizmești proaspeți
în fie-care zi.
La toate expozițiile unda s'u luat parte,
p odusele mele au fost premiate cu cel din-
tăiu preț. La expoziția din București din
anul 1906 premiat cu medalia de argint.

SĂNĂTATEA
este cea mai scumpă binefacere pentru
Dama, se poate conserva și cultiva folosind
CORSET GRADEFONT
care este comod și modern.
se capătă după măsură sau gata numai în
MAGAZINUL
Mme B. GOLDSTEIN,
Confecționare de corsete specialitate
BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

Dacă tușiți,
Sunteți răgoșiți, res urați greu, așudați
noaptea, aveți flegmă, cater, dureri la

pept, astai dovadă că vați răcit, sau a-
veti influență. Simptomela a estea pot
avea și urmări rele. Este de recomandat
a împedeca estinderea. Spre scopul acesta
sui multi medici recomanda un mijloc
de casă Örkény miere de tei (Syrup).
Muite scrisori de re-unoștință ade-
verese efectul binefacător. O sticlă de
noastră Örkény miere de tei (Syrup)
costă 3 cor., 1 sticlă mare 5 cor., 8 sti-
cle se capătă cu 15 cor. trimise franco.
cu rambursă, sau dacă se trimite în-
nainte prețul
Singularul depozit pentru Austro-Ungaria:
"Apostel Apotheke" Budapest, Josefiring
422.2-10. 64 Dept 38.

Mașine de cusut
ORIGINALE SINGER
SINGER Co.
 mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23. A se observa marca fabricii înregistrată.

Institut indigen. Banca de asigurare „TRANSILVANIA“ din Sibiu
 întemeiată la anul 1868
 în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:
 — **contra pericolului de incendiu și exploziune,**
 — **edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.**
 — **asupra vieții omului**
 în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.
Asigurări populare fără cercetare medicală.
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.
 Valori asigurate contra incendiului: Capital asigurat asupra vieții:
95,816.412 cor. 9,882.454 coroane.
 Dela întemeiere institutul a solvit:
 pentru despăg. de incendii 4.484.278.83 c. pt. capitale asig. pe viață 4.028.113.12 c.
 Oferte și informații se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I, curtea I, și orii agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

BCU Cluj / Central University
Încălțăminte de tat felne
GHETE
 original americane pentru Dame, Domni și Copii

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu ginoare.
Papuci albi	Cisme Halina	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimn. sticlă	Cisme de călărit.	Ghete de voi jiu.
Papuci călduroși	Garnase.	Pantofi de casă
Papuci de postav	Galeci.	

— pentru Dame, Domni și Copii.
 Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment
 Façon modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
 Strada Vămii nr. 33. (vis à vis de Cafeneaua Transilvania).

NICOLAE RONCEA,
 primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,
BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,
 se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și apaducte, closete, trenajați, pivnițe, cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalizare și al statutului orășanesc.
 În curs de 14 ani de când lucrez în Brașov ori și ce lucrare mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branșa mea.

torile Crăciunului haine bune
Aviz important.
 Aduc la cunoștința Onoratului public din loc și înprajime că **mi-a sosit** un mare asortiment de **stofe franceze și engleze.**
Prăvălia de stofe din Brașov
P. PAVEL & Comp.,
 Brașov, Strada Michael Weiss Nr. 26.
 În prăvălia mea se lucrează atât **haine civile** cât și **militare** cele mai elegante haine de bărbați după măsura după croiala franceză și engleză se pregătește în propriul atelier aranja după **recomandările** cele mai moderne.
 Eu cred, că On. public poate avea toată încrederea în mine, care am fost distins pentru lucrurile mele bune în anul 1906 la Expoziția generală română din București cu med. I-a de argint și D. plomă de recunoștință.
 Comenzi din provincie se execută prompt și ieftin.
Mare magazin de: Manjete și gulere de pânză. Manjete și gulere de cauciuc. B. toni pentru manjete. Mănuși de iarnă blănite de Glas și de lână cu prețurile cele mai ieftine.
— firma P. PAVEL & Comp., Brașov.

Prăfurile-Seidlitz ale lui MOLL
Veritabile numai dacă fiecare cutiță este provădată cu marca
 apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.
 Prin efectul de leuire durabilă al Prăfurilor-Seidlitz de A. Moll în contrapondere lor celor mai ce bicose la stomac și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stipațiunei cronice, suterinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorboidelor și diferite bôle femeesoi a luat acest medicament de casă o răspanire, ce creștea mai multe deoani încoco. Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2 — Falsificările urmări pe cele judecătoreșce.
Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabil numai dacă fiecare sticlă este provăzută cu marca
 de seu ire și cu plumbul lui A. Moll
Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răceală.
 Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—
Săpun de copii a lui Moll.
 Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru curățarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. Cincot bucăți cor. 1.80
 Fie-care bucăță de săpun, pentru copii este provădată cu marca de apărare A.
Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. T.
 c. și rez. furnisur al curții imperiale
 — Comande din provincie se efectuează zilnic prin rambursă postală
 La depozite se se ceră anumit preparatele produse cu iscalitura și marcare a lui A. MOLL.
 Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și D. Eremias Nepoști

Primul atelier român de curelărie.
Primul atelier de curelar român
VASILIE MUSCALU
BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.
 Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur **Atelierul meu de curelărie**
 provăzut cu tot felul de **hamuri de lucș și pentru lucrul din piele de blanc,** precum și tot felul de curele de încins, d. e. **șerpăre de piele de tot felul: negre, gâlbine, de covor cu ținte,** care este sub conducerea mea proprie.
 Se primesc și **reparaturi** de tot felul, d. e. enlere, geante de călătorie și pungi.
 Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: plosei de lemn în orice mărime, îmbrăcate în **curele fine.**
 Cu stimă **Vasilie Muscalu**
PREȚURI MODERATE.

Adaus de Crăciun la „Gazeta Transilvaniei”.

Colindă.

Iuda n' raiu că și-o intrat,
Raiul tare l'a prădat,
L'a prădat l'a ntunecat,
Și nimica n'o lăsat.
Sânt-Ilie auzia,
In genunche jos cădea,
Lui Dumnezeu se ruga :
— „Dă-mi Doamne ce-oiu cere eu,
Dă-mi tunul și fulgerul,
Ca să curătesc raiul“.
Dumnezeu îi cuvânta :
„Eu fulgerul ti-l'ăș da,
Mă tem că nu-l ști purta“.
„Dă-mi-le pe mâna mea,
Că le-oi purta cum oi u vrea,
Voiu tuna și-oiu fulgera,
După Iuda înc'oiu da“.
Dumnezeu l'a ascultat,
Tunu-n' mâna i-l'a dat,
Și-a tunat și-a fulgerat,
După Iuda înc'o dat.
Când tuna și fulgera,
Stele de pe ceriu cădea,
Iuda rău se nspăimânta
In genunche rău cădea,
Pe Sânt-Ilie ruga :
„Vai Ilie, Sânt-Ilie,
Îngădue din tunat,
Din tunat din fulgerat,
Că raiul s'a luminat“.

Culeasă de Const. Manu, Invăț.

Străinul.

Fusosom cu niște trebi la oraș și mă
orceam sub sară în pasul calului. Nu
eram grăbi mai tare, căci drumul tot
un poleiu de gheață. Toată ziua ochise
urele și acum pe sară începu să tragă
vânt subțire. Calul nu-mi era potcovit
iară și se ținea pe picioare ca pe niște
stele. Dine fiteam de picam din grabă
după ce isprăvisem ce-aveam de ispră-
viră, trag la un birt, ca tot creștinul ce
e rar la oraș. Aci dau de-un cunoscut,
doi, și din vorbă în vorbă, dela păhar
păhar, vremea trece, odată cu banii.

De bani însă acum odată nu mă
plângeam. Vându-sem la o firmă
va jugăre de pădure și chiar atunci
luasem banii. Dar de altă parte chiar
acești începură să mă neliniștească
drumul meu spre casă. Mă gândeam :
s'ajung târziu acasă pe ghețușul acesta
și știu, poate să-mi iasă cineva în
Revolverul mi-era plin, de sălbătă-
nui mi prea era frică, dar cine știu,
un om rău.

Abia făcusem un kilometru și calul
mrunțise de frig. Mustața-mi înghețase
mie și mă strângea sub nas. Frig însă
mi era. Bășeam niște vin încălzit, pi-
că la plecarea. »Să vezi domnule Costan
mi zicea crîșmarul șuerând din gâtul
gros, căptușit de grăsimi — are să-ți
dă bine pe drum.“

Pe unde coaja de gheață ce îmbră-
mă drumul nu era așa netedă, sileam
la trap. El cerca, mușcat de zăbalele
de gheață, dar după două salturi se opră,
murind pe picioarele înțepenite parcă
încheeturi. Zăpada se topise în celea
și zile senine și de n'ar fi răsărit cu-
nd luna, nu știam cum aveam să merg
departe în întunerecul ce se lăsase.
Iată, că după o bucată de vreme, văd
în fața mea o umbră mare, care părea
abia se mișcă. Rar se clătea la dreapta
și la stînga. Caut mai bine și deschili-
mă și văd un mare infundat în căciulă —
trebuie să fi fost, că-i era prea
peste urechi, aproape până la umeri.
Nu se mișcă — rar de tot — de
la mână lungi, grozav de groase.
Și de ce nu-și întoarce și singură dată
mi dau seama, trag de frâu și-mi
calul pe un mers și mai încet. Dar
din dinaintea mea nu se depărta. Din
privă, părea că-a tot mai aproape de el.
Într'adevăr mă apropiam. Abia ne des-
țeau zece pași. De bună samă străinul
se apropierea calului. De ce n'a în-
țeles de ce nu-și întoarce o singură dată
și să vadă cine-i în urma lui? Poate-i
la auz, poate-i confundat tare în gân-
țuri? Aș, mă gândi iar eu! Nu se poate
aude. Să nu fi auzit. Și de odată mă
de tot singur și părăsit în pustietă-

tea aceasta. Un gând ce-mi fulgeră prin
cap, mi-se oprise parcă la inimă și mi-o
strângea: de bună samă e un om rău.
Merge, ca și când n'ar fi băgat de samă
apropierea mea, și când voiu trece pe lângă
el, de-odată mi-a prinde calul de frâu.

Picioarele murgului păreau că-s și
mai nesigure acuma. Pășea încet, pipăit,
cu teamă, gata să se prăbușască pe o
dungă. Simți cum mă pătrunde frigul în
spate, în picioare, în mâni, — prin tot
trupul. Cele câteva hârtii de-o sută ce le
luasem pe lemne, erau calde însă. Și cald
era și pieptul cât ținea pozunarul unde
erau banii. Umblasem mult până să pun
mâna pe ele. Aveam să-mi reglez niște
datorii și plecasem foarte liniștit din oraș.
Dar acum îmi părea rău că-am luat banii
cu mine. Puteam lăsa să-mi vină pe postă,
nu să ajung acum să mă despoaie un ti-
călos în mijlocul drumului. — Pun eu mâna
pe bancnote și când mă îndrept că
într'adevăr sunt la mine, căldura lor par-
că mă pătrunde în tot trupul. Ce copil, mă
gândesc, să mă spăriu așa dintr'odată.
Cine mi-a spus că cel dinaintea mea e un
om rău? Nu poate să fie tot așa și un
om bun? Ba, mai ales, om bun trebuie să
fie. De aceea merge așa liniștit. Nu caută
nici în dreapta nici în stînga, ci-și vede
de drum ca un om năcăjit. De bună samă
că-i un om năcăjit. A fost la oraș cu ceva
trebi și cum-i omul sărac, domni cu cari
va fi avut de lucru, l'au făcut s'aștepte
mult, undeva cu căciula în mână.

Dar gândind așa, de-odată văd că-s la
trei pași de strein. Ah! acum îl puteam
vedea bine. Peste puțină să fie un om
năcăjit. Un om așa de zdravăn, puternic,
drept la statură nu putea fi un nenorocit.
Vestimentele-i drept că-s ca de cerșitor,
dar toți blăstămații se îmbracă astfel.

Fără să gândesc mai departe — căci
îmi păru că streinul caută ceva în haina
sa ruptă — împinten calul, îl ard cu nu-
iaua și murgul după ce luncă de câteva
ori își ghemui trupul sub mine, se făcu mic
— un mănz aproape — și tr-u ca o fur-
tună pe lângă strein. — Acela tresări, ca
și când l'ar fi scuturat cineva de umeri
și doi ochi suri, aspri ne priviră o clipă,
pe mine și pe cal, apoi îmi păru că umbli-
lar cu mâna să prindă ceva și auzii un
bombănit în urma mea.

Cinci minute să-mi fi galopat calul,
apoi un picior îi alunecă departe și eu
sării grabnic din șa. Dădusem de-un prigon
de deal unde gheața era groasă și lucie.
Mi-se păru mie jos că mă clatin puțin, dar
poate pentru lunecul mare de jos. Vin
n'am beut atâta ca să nu-mi fie sigure
picioarele. Ași fi stat poate mult nehotăr-
rit, neștiind ce să fac, dar gândul că strei-
nul mă poate ajunge, mă făcu să prind
frăul și să plec înainte calului. Înaintam
însă nespuse de greu și eu și calul. Sim-
țeam că-mi fuge pământul de sub picioare,
iar murgul găfăia la călcăiele mele. N'am
sosit la mijlocul urcușului când streinul
ne ajunse. Acum mi-se păru că-mi înghe-
țară și bancnotele și pieptul cât mai era
cald sub bani. M'am convins și mai tare
că omul meu e dintre cei ce pușcă în
lună. Cum se poate când mai înainte pe
drumul oblu ca pe masă să meargă așa
de încet, iar acum, că galopasem, să ne
ajungă dintr'odată? Numai într'un chip
era de înțeles. Atunci eu voia pășia încet,
ca să mă prindă în mijlocul câmpului. Dar
cât a văzut că l'am ras, s'a mâniat și a
pornit așa cum e felul lui: din răspuțeri.
Atunci când mi s'a părut mie c'a bombă-
nit ceva, de bună samă mi-a tras o inju-
rătură strașnică.

Dar acum ce era să fac? Inzadar aș
fi încălecat. Calul cu povara în spate n'ar
fi putut face nici doi pași. Să fug? Dar
cum să fugi dinaintea omului care-a ajuns
un călăreț în galop? Căci eu nu'mi puteam
da bine sama, dar credeam că n'am stat
mai nimic unde alunecase calul de-am
descălecat.

N'am putut să-mi mai fac alte gân-
duri, căci streinul era lângă mine.

— »Bună sara să deie Dumnezeu« se
auzi glasul lui aspru și cam hodrogit, în
vreme ce cu mâna cercă să-și ridice puțin
căciula.

— »Bună sara« răspund eu ținând
strâns frânele calului.

— »A dracului ghețos s'a pus« zise
el lovind cu băta lui ferecată oglinda de
gheață. Apoi privind la cal, c'un zimbet
parcă, adause:

— »Se vede că nu ți-e potcovit calul.
Cum ai putut dumneata să eși din oraș,
fără să pui șiroafe la cal? Pe-așa vreme
se poate întâmpla o nenorocire«.

Eu numai atâta am putut răspunde:
»Nu mi-e potcovit«. Mă gândeam la multe
lucruri deodată: La zimbetul lui, la glasul
lui hodrogit, la vorba lui că mi-se poate
întâmpla o nenorocire. Ș'apoi de unde știa
el că am plecat din oraș? Se vede că mă
șiriona de mult, va fi văzut de undeva și
când am luat banii pentru lemne.

Văzând că eu nu-s prea bucuros la
vorbă, adause:

— »Adă să-ți duc eu calul. Eu nu
lunc și poate voiu sprijini și calul din
frâu. Dă frâu n'eoace domnule, nu te mai
codi. Ce dracu doar' trebuie să ne ajutăm
când suntem la năcaz«. Și fără să mă mai
întrebe, apucă frăul și în câteva minute a
fost cu calul în vârful dealului. De-acolo
zvarli spre mine ghioaga sa cu piron »Ră-
zîmă-te și d-ta, că altfel nu ajungi până
dimineată«. Ingrozit de văjeitul bătei o
ridicai totuși și pornii. Într'adevăr era un
razim puternic lângă cal, îmi dădu frăul
și-și luă băta.

— »Acum noapte bună să dea D-zeu
domnule Costan« și voi să plece.

— Cum Costan? Cum domnule? De
unde mă cunoaște uriașul acesta îmbrăcat
în cojoc, da, acum vedeam bine că-i un
cojoc mișos haina lui ce-mi păru de cer-
șitor. Gândeam așa, dar n'am cutezat să
zic nimic până ce nu se depărtase. Atunci
de-a călare, încălzit, căci înainte-mi se
ntindea acum o luncă cu pajiștea arsă,
fără ghețos — îi strig:

— »Da unde mergi d-ta bădicule?«

— Acela făcu odată: »Huua! Da
unde să mă duc, la târla noastră dela
Răstoace!

— Sunteți cu oile acolo?

— Da, la iernare.

— Da ia spune-mi d-ta de unde mă
cunoști?

— Acela chiui iar: »Cum Doamne
sfinte să nu te cunosc. Acumu-s cinci ani
mi-am iernat oile în luncile d-tale

— Doar nu-i fi baci Nichifor?

— Ba el d-le. Am fost după niște
mărunțuri. Băui și-o țirucă de vin și
când trecuri pe lângă mine mi-se păru că
te cunosc. Dar să nu fie cu supărare, se
vede că d-ta d-le Costan ai beut mai mult,
căci altfel nu plecai cu calul despotcovit
pe așa vreme«. Vântul îi răpi cele din
ură cuvinte și eu înviorat deodată, plecai
linistit în pasul calului. Acasă — în căl-
dură — văzui într'adevăr că-s atins bini-
șor de vin.

I. Agârbicean.

Cu steaua.

Cobor încet fulgi mari de nea
Și sfântă liniște i afară —
La colțul uliței o stea
Răsare blând în fapt de sară.

Un biet copil bălai, plâpând
O ține n' mânăle n'ghețate;
Umblat-a ulițele n' rând
Și 's toate porțile n'cuiate.

Ș'acum se 'ntoarce întristat —
Și ce cântări frumoase știe!
Și ce speranțe a legat
De steaua-i mândră de hârtie!

Ecaterina Pitiș.

Crăciunul în mănăstire.

I.

Peste noi cutremu-
rul au domnit, lancea ș:
junghiul, pustierea și ni-
micirea. (Is. III. 47.)

Peste dealuri și văi răsună bubuit de
tunuri. Stelele sclipesc pe seninul cerului,
acoperind zăpada cu stropi și mărgele de
argint. Codrii, munții și pădurile sunt im-
populate de oameni, iar satele stau pustii
și fumegânde.

Din spre Vlădeasa ceriul se luminează
pe-o clipă, pe urmă un nor negru de fum
il întuneacă.

Între dealuri înalte acoperite cu co-
drii seculari, pe-o vale strămtă, se află o
mănăstire mică, vechie de pe vremuri, stă
ascunsă de ochii lumii, ca un cuib al si-
hastrilor între stâncile crepate, despicate
de furtunile veacurilor trecute.

Pe valea strămtă, printre pădurile
răsunătoare de buciim și ecoul îndepărtat

al luptelor nocturne, cu pizmașii sălbă-
tăciți, străbate încet și cu precauțiune o
sanie trasă de un cal, pe lângă care pă-
șesc cu capetele plecate doi lănceri, unul
se razimă de colălat și trebuie să-și adune
toate puterile, ca să poată păși înainte.
Călea e grea și periculoasă, pe unde în
timp de iarnă numai căprioara poate umbla.

După o lungă călătorie în fine au
ajuns la mănăstirea care era înconjurată
cu gard de bârne, cu poartă de grinzi și
a cărei ferestri înguste erau închise cu
obloane de scânduri groase de fag.

Din sanie se mișcă încet, se desface
din țoale o femeie voinică în statură, fru-
moasă, tânără. Ea are în brațe un copilăș
bolnav, învăscut în cojoc. Sfioasă, cu spaimă
se uită întrebător la lănceri, cari parcă se
întrebau unul pe altul, că ce-i de făcut.

— Petre, — du-te bate'n poarta mă-
năstirei, sihastrul Simion nu va dormi, el
va fi în rugăciune.

Lancea sună în poarta înghețată a
mănăstirei de trei ori și după o lungă
așteptare plină de cutremur și neliniște,
se ivi moșneagul pustnic, deschise ușița și
întrebă cu un glas slab tremurător?

— Cine sunteți voi și de ce contur-
bați această sfântă noapte, când cântă
îngerii mărirea celui atot puternic?

— Suntem din oastea lui Moga! In-
surgenții ne-au nimicit. Satele ard în flă-
cări și aici este mireasa centurionului Ni-
colae, cu copilul bolnav, — prin învâlmă-
șala luptei ni-a legat de suflet, să venim,
s'o scăpăm de moarte, s'o aducem la această
sfântă mănăstire, unde inimicii nu vor
putea intra.

— Femeie tânără în mănăstire nu
poate fi primită, — mergeți încotro vă va
îndrepta Tatăl ceresc. E sfânt locul acesta,
iar voi păcătoși sunteți, — ați vărsat sân-
gele fraților voștri: — Mergeți, — zise
pustnicul Simion — și ușa grea se izbi, cheia
se întoarce tânguitor scărțăind în zarul
ruginit, — iar din pieptul cercatei femeii
isbucni un prelung și dureros oftat.

Flacărele roșiau cerul din spre
Huedin, gerul era mare și lupii urlau într'una
cu bubuitul armelor dela poala codrului.

Ilie, care era rănit, de-odată se cu-
tremură, se îndreaptă oblu, pășește hotărâ-
tă spre poartă, își viri lancea în zarul
ruginit, și c'o puternică isbitură deschide
ușa, în fine poarta, iar Petru bagă sania
în curtea mănăstirei — și cu grije închide
iar poarta. Mănăstirea avea abia o tindă
și un altar, și nimic altceva.

Sihastrul era îngenunchiat la altar
unde ardeau două lumini de ceară, îm-
prăștiind o lumină slabă roșie pe pereții
mucezi și asudați ai vechiului schit.

În fundul tindei, sub icoana sfintei
Macrine, erau două lavițe înguste — aici
pregătirea lăncerii patul copilului bolnav,
— iar jos pe lepezile reci îi așternură
femeii mult cercate, care se părea că atâtea
lacrimi are, cât vecinic n'o să se stingă a
lor isvor din ochii ei albaștri, ca azurul
cerului.

Pustnicul găta rugăciunea, veni spre
lănceri, luă cădelnița:

Dacă totuși ați intrat, îngenunchiați,
sărutați crucea, rugați pe Dumnezeu să
vă ierte fapta voastră păcătoasă...

— Părinte! Ea e mireasa centurio-
nului, unicul său copil e de moarte, casa
lor și satul întreg au ars aprinse de ini-
mici, — nu știm ce faptă păcătoasă am
făcut dacă am împlinit porunca oamenilor
și a lui Dumnezeu!

Veniți sub patrafir, iar tu femeie, de
două ori mai păcătoasă, întoarce-te spre
acea icoană, îngenunchie și te roagă, —
căci până la răsărit de soare nu-ți voiu
arăta darurile sfinte ale lui Christos.

Lăncerii au îngenunchiat — și a cetit
pustnicul mult peste ei și s'a rugat mama
la icoană vărsând lacrimi ferbinți și sâru-
tând ochii și fruntea rece a micului orfan,
al cărui părinte lângă comuna Ture, a în-
roșit gila strămoșască cu sângele său, —
a murit moarte de mucenic, moarte vite-
jască.

Rănită era inima acestei mame și
durerea ei nu avea margini, căci toate în
lume le perduse, iar nădejdea și iubirea
ei, frumosul Ionel, trăgea de moarte, în
colțul întunecat și muced al unei mănă-
stiri vechi, ca o criptă. Din când în când
răsuna din depărtare bubuitul tunurilor,
și câte un vaot puternic rătăcea pe aripa
vântului feros, se amesteca cu suspinele
ei și începă a ameți sub povara durerii-
lor nemaî pomeniți.

Dar ce să gândiră Iosif și Maria? Ca să nu li-se întâmple cumva ceva rău, pentru că au intrat fără știrea nimărui în peștera aceea, s'au cugetat că ar fi mai bine să ceară voie dela stăpânul ei. Cum se gândiră, așa făcură. Dar unde o fi stând stăpânul? Se uitară ei de jur-împrejur și într-o casă frumoasă văzură multe lumânări aprinse.

Hai să încercăm aici, dar dacă ne or lăsa cumva în casă peste noapte! Intră întâi Fecioara Maria în casă și se roagă frumos pentruca să i dea ei și logodnicu lui ei sălas peste noapte.

Moș-Crăciun și cu femeia lui stau cam busumflați la o masă întinsă și în cărcată cu de toate bunătățile din lume. Er-u busurcați pentruca tot așteptau pe marii oaspeți să sosească; pe aceștia nu socotiră ei de mari, ci de mici oaspeți. De aceea răsunseră cam rece acestor oaspeți acuma sosiți, despre cari nu puteau ei nici într'un chip să se gândească că aceștia ar fi acei, pe cari îi așteptau.

— »Ne pare foarte rău că nu vă putem găzdui în casa noastră, pentruca așteptăm din minut în minut să ne sosească la casă niște oaspeți mari și aleși.

— »Vă rugăm frumos primiți-ne și pe noi ori unde o fi!

Moș-Crăciun răspunse că în alt loc n'are unde să-i primească, decât în grajdul dobitoacelor sale.

»Bine, fie și așa, răspunseră ei și s'au dus și s'au așezat în loc de pat în ieslea dobitoacelor pe ogrinji de fân uscat, pentruca să se odihnească și să doarmă...

Dar ce minune să vezi peste noapte? Fecioara Maria a născut un copilăș frumos și drăgălaș ca un îngerăș cu raze cerești împodobit, împăratul mării și luminei în lume a sosit. Grajdul lui Moș-Crăciun strălucea acum într-o lumină vie. Cete îngeresti se scoborău din cer și cântă: »Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și între oameni bună învoire!»

Intr'aceea Moș-Crăciun se culcase năcăjit, că nu-i mai sosiseră oaspeții mult așteptați și nu știa pe unde sunt, nici ce se întâmplă în grajdul lui. Dimineața, femeia lui Moș-Crăciun se duce în grajd să îngrijească de vite, când colo ce să-i vadă ochii? Femeia, pe care o lăbase în grajd să doarmă, născuse un bobocel de copil, cum nu mai văzuse ea pe lume. Il ia în brațe și-l duce iute în casă să-l arete lui Moș-Crăciun, căci ei nu aveau copii. Moș-Crăciun bu-urcat, că nici acum nu i-au mai sosit oaspeții așteptați și Crăciuna lui îi mai aduce și un copil, ia într-o furie un iatagan de pe perete și îi taie nevastă-si mâinile din cote. »Să mi-te cari de aici cu ghirtoc cu tot și mai mult să nu te mai vad!»

Biata femeie schilodită, cu boantele ei de mâni pline de sânge, totuși ține copilășul în brațe și-l duce îndărăt mamei sale în iesle, arătându-i și spunându-i ce a pățit. Acum Maica Domnului face cea dintâi minune, punându-i mâinile tăiate la loc și vindecându-le, așa că nu se cunoștea că ar fi fost vre-odată tăiate.

Veselă și plină de mândrie intră femeia lui Moș-Crăciun în casă și-i arată minunea ce s'a întâmplat. El sta îngândurat și se căia de cea ce-a făcut, dar văzând că prin o astfel de minune s'a îndreptat ceea-ce-a greșit el, zise femeii sale cu dușoie și cuprins de o înaltă strălucire: »Iartă-mă dragă femeie, că mare păcat am săvârșit cu tine tându-ți mâinile, căci eram tare cătrănit, când ț'am săvârșit. Acum văd că aceștia sunt oaspeții cei mari, pe care îi așteptam la casa noastră!»

Și de atunci pe Moș-Crăciun l'a cuprins un dor și o iubire așa de mare de copii, că în tot anul în ajunul nașterii marului prunc din ie-lea sa, fără nici un preget fie vremea cât de vioroasă, el trebuie să a de-alungul cele strade ale orașelor și satelor, ca într'un chip nepriceput de min-tea omenească să facă bucurii micilor copii.

Ce n'a putut face el a lăsat în locul lui, ori pe unde a ajuns, alte inimi miloase și îndurătoare, care să-i ție locul. În chipul acesta Moș-Crăciun s'a făcut vestit și nemuritor în toată lumea creștinească și toți îl așteaptă cu drag: bozați și săraci, mici și mari aci sunt tot una, să le sosească în căsuțele lor cu bucurii pentru drăgălașii copii.

Nici un tată, nici o mamă nu sunt mai mult iubiți de pruncii lui Iisus decât Moș-Crăciun, și e foarte rară căsuța, la care nu poate ajunge el cu ceva daruri. Inima curată, inima miloasă și dornică face minuni ori pe unde se arată ea în chipul lui Moș-Crăciun.

Moș-Crăciun
E om bun;
El trăiește și acum,
Dar e pururea pe drum,

Ca s'aducă bucurii
La drăgălașii copii.

II.

Uitasem să vă spun, că Moș-Crăciun avea și un grajd cu cai și oaspeții, despre cari e vorba, au vrut să intre în acesta:

„Dar să între n'au putut
Căci cu cozile i-au bătut,
Cu gura tare au rânchezat,
Cu picioarele-au aruncat,
Ca să lovească pe cel nevinovat.

Atunci Maica Domnului
Foarte rău s'a supărat,
Și pe cai i-a blăstămat:
Să n'aiibă splină,
Nici hodină,
Și răgaz
Nici pe un ceas,
Să umble tot flămânzi
Numai într'un ceas,
Să fie sătui
În ziua de Ispas!»

Năcăjiți și supărați au intrat în grajdul vitelor coruțe și acestea cu dragoste i-au primit. Lângă acestea avea și un măgaruș-cu urechiuși cât coarnele vitelor de mari, pe care Moș-Crăciun l'a întrebuințat într'un mod foarte cinstit la vremea sa. Moș-Crăciun dimineața cum s'a sculat de grabă la grajd a alergat să vadă ce s'a întâmplat. Din cele văzute s'a îndreptat și mai mult despre oaspeții din poveste, ba a aflat și aceea că ce au făcut caii lui. Nu știu, de năcaz ori de voie bună, a prins măgarușul la căruță, după-ce pusese în ea toate mâncăr-le cu care așteptase pe oaspeții săi și în loc de biciu cu o măturișcă în mână a plecat la drum și ori pe unde a ajuns, a împărțit cu drag tot ce a avut în căruță la micii copii.

I. Dariu

Glume.

— Nu știu ce am domnule doctor!
Nu pot să dorm, n'am poftă de mâncare,
tot corpul mă doare...

— Altfel te simți bine?...

— Domnule doctor, de câtva timp,
tot mă ia cu frig!...

— Te-am între es, dragă doamnă! D-ta
ai nevoie de o jachetă de astrahan! Lasă
că mă înteg eu cu soțul d-tale.

Dintr'un testament.

»Anul trecut m-s'au furat două bivolițe.
Dacă s'or găsi, le las moștenire fiului
meu mai mic, Niță. Dacă însă bivolițele
nu se vor găsi, le las moștenire d-lui primar
Mihăilă.

Colonelul (cătră un recrut) — Să știi
că eu sunt tatăl regimentului.

Recrutul. — Bine, tăliculiță.

Colonelul. — Ce a zis? Zece zile
garda pieței, că ai îndrăsnit sa-ți bați joc
de mine.

Domnul vine beat acasă.

Doamna — Nu ție rușine obrazului
să vii în hăul asta acasă... Ce vor zice
slugile?

Feciorul — Nu e nimica, conită! Și
noi suntem uneor ca dumnealui.

Credințe.

Ca să-ți ferești pomii și verdețurile,
ca de pildă: varza ș. a. de omizi, pune
într'un par o tîdvă de cal mort.

Primăvara când începe un an nou,
dacă eșind pe câmp, vezi un furnicar, să
iei țărănă din acel furnicar, să arunci peste
cap zicând de trei-ori:

Să flu iute și sănătos ca furnica până
la vederea mușinoiului în anul viitor, dacă
vreai să nu suferi de dureri de cap sau
frigur și nici să ai vre-o moțesire sau le-
nevie.

Varietăți.

Femeia la Hinduși.

În ce privește poziția femeii la Hinduși, se poate cu adevărat spune, că ea e de tot tristă, fiind femeia mai rău tractată și decât o roabă. Puțina cinstire ce i-se dă, i-se dă numai ca mamă. Cu atât mai desprețuită este însă femeia, care n'are copii. După moartea bărbatului, femeia preferă mai bine să moară și ea, căci după moartea lui o așteaptă o soartă și mai rea. Femeile sunt păzite cu cea mai mare se-veritate de Hinduși. Oaspele european rar

poate vedea mai mult decât degetele picioarelor unei femei, fiindcă ele sunt învălitate într'un vâl foarte des

Fetele lor sunt logodite la vârstă de 4—6 ani mai târziu la 12 ani. Până la etatea de 14 ani ele trăiesc în casa părinților. Dacă în timpul acesta logodnicul moare, s'armana fată rămâne »văduvă« Numai arare-ori și foarte cu greu se poate mărita a doua-oară. Tânăra văduvă e desprețuită de toți caci, se zice, că ea ar fi contribuit ca bărbatul ei să moară.

Pe părinți, dacă nu-și mărită fetele până la 12 ani, îi așteaptă mânia și prigonierea zeilor atât aici pe pământ cât și în lumea cealaltă. Idoliilor lor încă au logodnice Fetele alese spre acest scop au datornice să distreze pe »dumnezeu-scul« lor logodnic cu dansuri și cu cântece.

Nu-i mirare dar dacă pretinii și cunoscuții s'afelicită pe tinerii căsătoriți cu vorbele: »Să aveți o sută de feciori, dar nici o fată!»

Biblia lui Napoleon.

Arheologul italian Tondi a aflat nu de mult acea biblie din care cetia Napoleon în timpul primei sale exilări pe insula Elba. Partea cea mai interesantă a acestei biblii sunt unele cuvinte ale Mântuitorului, pe cari Napoleon le-a subliniat cu mâna lui. Pasajele subliniate sunt următoarele:

— Intristat e sufletul meu până la moarte.

— Învățați dela mine căci eu sunt blând și umilit.

— Sângele vostru se va vărsa asupra voastră.

— Dacă Dumnezeu e cu noi, cine e contra noastră?

Darurile de Crăciun ale capetelor încoronate.

Darurile ce și-le fac regii de Crăciun nu sunt așa de costisitoare cum s'ar crede. Dintre toți regii Alfonso al Spaniei cheltuește mai puțin cu darurile. El face cei drept daruri bogate prietenilor săi și altor capete încoronate, dar trebuie să se știe că Valencia, credinciosul său oraș, îi face în fiecare an la sărbătorile de Crăciun un dar de 75,000 pesete. Din suma aceasta frun o să poate face apoi și el daruri cât de bogate.

Țarul Nicolae al Rusiei dăruiește de obicei figuri în email (smalt) lucrat în Rusia, cari de multe ori sunt foarte scumpe. Împăratul german primește în fiecare an din partea Țarului același dar: un butoiș de caviar rusesc. Un dar curios a făcut Țarul Nicolae acum câțiva ani Bugariilor: costume în valoare de 60,000 rouble. Aceste costume le a luat din garderoba teatrului imperial din Petersburg și Moscva și formau o garderobă de scenă pentru vre-o sută de piese teatrale.

Numărul persoanelor, cari primesc daruri de Crăciun dela împărat I Wilhelm e foarte mare El dă adică fiecărui cap încoronat din Europa, cu care stă în relații personale, câte un mic dar.

Regele Eduard al Angliei primește de obicei un frumos cap de porc sălbatec; tot un astfel de dar primește și prințul de Wales. Un dar de predilecție al împăratului Wilhelm pentru cei mai apropae de el e fotografia lui, pe care sunt scrise câteva versuri făcute de el însuși.

Regina Alexandra a Angliei și prințul de Wales încă dau drept dar câte o fotografie de a lor pusă în rame și pe care scrie câteva cuvinte; de altfel regina Alexandra dăruiește de obicei damelor șaluri fine și giuvaericate pe când regele Eduard, care nu-și bate mult capul cu darurile de Crăciun, dă butoni de cămașe, etui de țigarete și bas oane ca daruri. Mai mult însă sunt dorite de toți felicitările de sărbători, pe cari însași regina Alexandra le desemnează sau le pictează.

O sentință solomonică.

Unui misionar englez din sudul Indiei i-a succes după multe încercări să înduplece pe un nobil ind, un adept al lui Buddha, să treacă la biserica anglicană. Astfel de treceri obvin foarte rar și trecerea nobilului la biserica anglicană a produs mare senzație. Trezirea nu s'a făcut atât din motive religioase cât mai mult din motivul că societatea misionarilor englezi a oferit nobilului o frumoasă sumă de bani.

Când i-s'au plătit banii i-s'a pus însă și condiția ca trecerea să o facă în public și în fața poporului să lase să i-se taie smocul de par, pe care adeptii zeloși ai lui Buddha îl poartă ca semn că sunt

Budhiști pe când cealaltă parte a capului e rasă.

Nobilul s'a învoit și i'a făcut trecere în fața unui număr public; episcopul însuși i-a tăiat smocul de păr din cap firele de păr, din cari consta smocul, aruncat în cele patru părți ale lumii. Acest act festiv însă nu l'a împedecat pe nobil să întoarcă la vechia lui credință. El batjocorit în public pe misionari și lauda cu păcăleala ce le-a tras-o.

Nici societatea misionarilor însă n'are stat cu mâinile în sân și, pentru că pună capăt astor-fel de păcăleli, l'a acuzat pe nobil pentru că nu s'a ținut de contract și a cerut despăgubire. Partidul ajuns înaintea judecătoriei. Apărătorul lui a spus că clientul său e învoit cu ea înapoi bani primiți, dacă i se pune loc — smocul de păr întocmai așa cum a fost înaintea și din aceleși fire de păr. Judecătoria a aflat pretenziunea acuzatului justă și fiindcă partida contrară a fost în stare să i pună la loc smocul de păr, el a rămas cu banii, iar misionarii păcăleala și cu suportarea speselor.

Ce nu poate face telefonul?

Femeia unui actor renumit dela vreme a observat că soțul ei o neglijea prea mult și nu-și putea de loc înclina care ar putea fi cauza acestei neglije. Într-o dimineață ea ceru legătura telefonică cu bărbatul său, care era la teatru. Legătura i-se dete și ea auzi vocea bărbatului său, care prin telefon povestea bună voce cu un prșetin al său. Tânăr femeie, mai fiind și geloasă, se cugetă n'ar fi rău să știe și ea ce are bărbatul său de vorbit cu prietinelui.

»Da, după cumunse se schimbă locușorul totul, prietinel dragă«, zicea vocea bărbatului său, »femeile noastre nu se împodobesc și nu se găsesc pentru noi pentru alții. Nevastă-mea, o femeie frumoasă și totdeauna curată, încă s'a schimbat mult. Când primește oaspeți sau când me în vizită o admir. Acasă însă poartă hainele cu cari nu mai poate merge în teatru. Mă plicti-esc acasă« zise bărbatul. »Sperez așa-dar — zise prșetinul — că seara după reprezentațiune, o să vii pe mine, dacă zici că acasă te plictisești.

Seara însă când bărbatul veni acasă toate erau schimbate; masa era acoperită cu o față curată și frumoasă, pe ea vas cu flori, nevastă sa în o rochie frumoasă, fizată și veselă... De-a bărbatului nu i-s'a mai urât să stea a iară soției sale nu i-se mai părea că e glijată din partea lui.

Cel mai mare oficiu telegrafic.

Orașul Londra se poate lăuda că cel mai mare oficiu telegrafic din toată lumea. 140—145 mii de telegrame se pedezăz dela oficiul central în fiecare zi. Cumea și-a ajuns-o însă în ziua când regina Victoria a Angliei și-a serbat ziua de naștere, în care zi s'au expediat 195,411 telegrame. Oficiul are 1226 rate telegrafice și 200 telefonice. Numărul officianților e de 4600 din cari 2470 sunt oficiant și 1200 primesc telegramele, împarti telegramele și 50 de servitori. Oficiul cel mai bun telegrafic e așa numitul »Wheatstone« cu care pe minută telegrafa 350 de cuvinte. Un funcționar de telegrafat odată cu aceluși timp 600 de cuvinte pe minută. Aceasta s'a întâmplat în ziua când Gladstone a dat parlamentului englez vestita lui vorbă dând pentru »Home rules«, legea în Irlanda.

Recordul cadourilor.

După cum se știe, mai toată lumea obicinuește cu ocazia zilelor onomastice și a sărbătorilor mai însemnate să de cadouri rudelor și cunoscuților.

Din punctul acesta de vedere, Americanii au fost totdeauna cei mai tari lucruri foarte natural de altminteri deoarece printre dâșii se ață unii atât de bogăți încât sutele de mii de franci n'au aproape nici o însemnătate.

Se crede însă că recordul cadourilor e ținut până acuma de miliardarul Harbory, care a dăruit soției sale cu ocazia Crăciunului o sumă de 20 de milioane. Acest cadou fenomenal constă din depozite de vinuri în Anglittera și în Franța, din număroase mine în Nevada și în California și din mai multe imobile în San Francisco. Fericită soție, care până acum câțiva ani era funcționară în administrația telefoanelor, a devenit deodată una din persoanele cele mai bogate din întreaga California.